

N

na praep. + acc. и loc. ‘на (направ. и локат. — в разных знач.)’: *A dále drúyooj dén’ Vodóršči, totó vódu ɿdút s’v’jatíti na r’ikú.; na drúyoje seló ‘в соседнее село’; Ta na pálkoo soþ’í nad’íli qts’ák.; Dawnó kazáli ščo dvanáć’c’et’ stráw málo bótí na S’atooj véčir.; U méne na svád’bu ta lísén’ bólo.. oščípkoo v’iws’án’i.; No dále p’is’l’a tóyo r’ixtújé s’á na svád’bu.; Túča — kolí dóžž zalážuje s’á na búr’u.; Xlópc’i u nás tám na pod’í u cérvui, a d’iwčáta u nizú.; [Хлеб] žítnej, is kvasú takój, robíli kvás ta na kvasóvi. ◇ ná troje ‘на три части’ и т. д.*

náčin’á, gen. -a n. IIb ‘посуда’

nad m. IIa (редк.) ‘лемех’ ⇒ žel’ízo

nad praep. + instr. и acc. ‘над (местн. и направит.)’: *Taj préjde nat xoožu.; ... obó toó stárša nad ním bóla, oboó toó ním komándovala.*

nád’ijatí s’á, 1 sg. -u s’á, 3 sg. -e s’á; pt. m. -aw s’á I^b ‘надеяться’

[nádiri]: pri=ná|dití IIa ‘приманить’ ⇒ pri=duríti, po=ludíti

nadróylcoj adj. ‘озябший’

náfta f. I ‘керосин’

náylití, 1 sg. -l’u, 3 sg. -lit IIa ‘вести себя нагло’

náylcoj adj. ‘наглый’

náyooj adj. ‘бедный (небогатый)’ ⇒ b’inncoj

n’áj part. ‘пусть’: *A náščo mi? Név’istka n’aj jak préjde, n’áj soþ’í róbit.; N’aj idé v’its’i na pus’c’í pustoón’i!* (заклинание нечистой силы)

namúl, gen. -u m. IIa ‘ил, тина’: *Jakščo vodá jdé yr’ázna, vodá jak-ščo jdé velíka vodá, to zamúluje bereyoo.. Namúl — tót p’isók ščo ostajé s’á.*

nanáška f. I ‘крестная мать’

nanáško m. IIb ‘крестный отец’

naopéred adv. ‘впереди’: *Ta čolqov’ík idé naopéred, s trúmbetow, ta trumbéče, a oní [овцы] za ním idút.*

naprásnøj adj. ‘нахальный’

napráwdu adv. ‘действительно, правда’: *Nó abo tó já bco vám roska-zála, tó málo maj velíka istóręja, tó napráwdu ščo w dén’ tréba prejtí.* ⇒ práwda

napríklat adv. ‘например’: *Nó, jak napríklat xóčete voó kóržíkoo ják’í; Ta ne boólo plát’i w tóoy boyáto, nó, ta já jdú do vás, napríklat; jennoó do drúyoox xodíli, obóó pozoočíti tóyo pláta.; Napríklat, Blayov’íščen’ a boólo tépér’ u subótou..*

náraz adv. ‘сразу же’: *Kolí s’v’jatíli paskoó, a Blayov’ísnig boów u ně d’íl’u, ták popálo s’u, ta kazálí šco zas’iváli «Xristós voskrés», ta ws’í s’v’ičkoo pojásli u cérv’ui. [...] Nó, a onoo toydoo šcó, náraz načáli s’p’iváti Blayov’ísnikovi s’v’jatómu. ⇒ záraz*

nár’id, gen. *naróda* m. Па ‘народ, люди’ ⇒ *naróda*

naróda f. I ‘народ, люди’ (редк.): *Totó onták naróda ně jslá jak té pér’ko [на свадьбу], taj ne boólo t’íl’ko naródoo jak tépér’. ⇒ nár’id nas’ín’|a, gen. -a, dat. -u, in. -om, loc. nas’ín’i/nas’ín’u n. IIIb coll. ‘семена’*

nas’ínína f. I ‘семя, семячко’

násta|rítí s’a, ft. 1 sg. *-r’u s’a*, 3 sg. *-rit s’a* Па ‘возгордиться, за- важничать (?)’

naš m., *náše* n., gen. *náš|oyo*, dat. *-omu*, in. *-im*, loc. *-ím*, *náš|a* f., gen. *-oji*, dat. *-i/-ij*, acc. *-u*, in. *-ow*, loc. *-ij*, pl. *náš|i*, gen., loc. *-ix*, dat. *-im*, in. *-imi* pron. poss. ‘наш’ ◊ по *nášomu* ‘по-нашему, на нашем языке’: *Ta totó ták po nášomu kazálí šco bosórkún.*

nášče adv. ‘натощак’

náščo pron. adv. ‘зачем’: *Náščo-s’, káže, d’íwku bífw?*

nat’ík, gen. *natóku* m. Па ‘земляной (глиняный) пол’ ⇒ *m’íst*

názva f. I ‘имя, прозвище, название’: *Bo ták nás pr’ízvišče takóje, sil’ská názva taká.*

názovka, pl. gen. *nazoovók* f. I ‘наименование’

ne part. ‘не’ ◊ Может нести ударение при логическом выделении: ..obóó tóó ním komándovala, né u’ín tóbów!; Otáva — šcó w drúyooj rás skósit s’u, né s’íno aj otáva.

néb’íščik m. Па ‘покойник’ ⇒ *pokójnik, mertvéc’*

néb’o, gen. -a, dat. -u, in. -om, loc. *néb’i*, pl. *nebesá*, gen. *nebés*, in. *nebesámi*, loc. *nébes’ix/nebesáx* n. [IIIa] ‘небо’ ◊ Форма pl. имеет то же значение, что и *nébo*.

nečesnøy adj. ‘плохой (о человеке); плохого поведения; капризный; f. потерявшая до свадьбы девственность (о невесте)’: *D’itína*

šós' tám nečésna kážut, ták veredít, sujetít, abò kolí xvóra — to oná pláče.; Boólo ščo j nečésna [невеста], jój, k'íl'ko boólo. Nó ajbo ščo?; ..a Blayov'ísnik s'v'jatooj v'ín vozvestíw u péršooj rás Pris's'v'jat'íj D'ív'i, tak'íj d'ivíci, ščo ne znála ničoyo, čésna boóla d'i-víc'a, ýóspod' její izbráw..

néčis'c', gen. néčisti, in. néčis'c'u/néčis'c'qw, loc. néčisti f. IV ‘нечистоты’

nedaléko/nedáleko adv. ‘недалеко’ ⇒ daléko

nęd'íl'a f. I ‘воскресенье’: Prišlí w nęd'íl'u, znájete, svátati iz.. ščé z jednóom.

nedób're adv. ‘некорошо, плохо’: Ščos' ji.. nedób're, nó ščós' ji.. t'ayotá taká w néji, jak bérémena žoná.

nedóbroj adj. ‘плохой (о человеке)’ ⇒ paskúnnooj, pojánooj

nedrúy m. Пा ‘враг’

[**nedúžati**]: za=nedúžati III ॥ iter. ⇒ nedúžiti

[**nedúžiti**]: za=nedúž|iti, ft. 1 sg. -u, 3 sg. -it Па ‘заболеть’

n'é ‘нет (отрицание)’: A toydóo.. toydóo né pribéráli májže. — Dawnó n'é! — Kolís' n'et.; Móže voó d'ivóčko v'írujete, móže n'é.. ⇒ n'et, n'it

neják pron. adv. ‘никак’: Naméčud ylínoo [зарывая могилу], taj jág búde kričáti, neják!

nejé ‘нет, отсутствует’: Nó ta [смерть] préjde i ws'ó, i umré, i nejé táj. I nejé; I támko nejé tepér' nikýo.; Molív-im s'a, káže, ta molív-im s'a, taj níč, káže, mén'i nejé ‘..ничего со мной не случилось’.

neplátno adv. ‘плохо, неладно’: Boó jím [колдунам] neplátno boólo!

nepráwda f. I ‘неправда’

néstı, 1 sg. nes|ú, 3 sg. -é, 2 pl. -eté; pt. m. n'is, f. nésla; imp. 2 sg. nesí, 1 pl. nes|im, 2 pl. -ít Ia ‘нести’ ॥ pri=néstı, ft. 1 sg. pri=nés|u, 3 sg. -e; pt. m. pri=n'is, f. pri=nésla; ptc. pri=nésenooj ‘принести’ ॥ v'íd=néstı ‘отнести’ ॥ za=néstı ‘внести, принести (в помещение)’: Kręsan'a znájete ščo to kręsan'a? Vasíl'u, zanesí. ॥ voó=nesti ‘вынести’ ॥ (i)z=néstı jajcé ‘снести яйцо’

n'et part. ‘нет (отрицание)’: Já nikóli né v'íd'ila. Né v'íd'ila-m, n'et.; Tó pásku w nás pečút ta prikrašájut, t'isto. A ták n'et, na svád'bu níč ne prikrašáli, us'ó bér'v'íñkom lišé. ⇒ n'e, n'it

nevélíčkooj adj. ‘небольшой, маленького росту’

něv'íst|a, acc. -*u* f. I ‘невеста (на свадьбе)’: *Nnó, daváli za něv'ístow čás'c'*, *toydóo kolí idé něv'ista do molodóyo.* ⇒ *molodá*

něv'ís(t)ka f. I ‘чеха’: *Znájete, óde w něv'ístkoo súd' d'ítí, taj nígde ně jdút, bo boját s'a.*

[*něvóliti*]: *pri=nevóliti*, ft. 1 sg. *pri=něvól'u*, 3 sg. *pri=nevólit* IIa
‘подчинить, заставить’

néxríst, gen. -*a*, in. -*om*, loc. *néxrísc'i*, pl. *néxrístow*, gen. *néxrísc'iw*, in. *néxrístam* m. IIa ‘некрещеный человек’

něžid, gen. -*a* m. IIa ‘насморк’

n'íč, gen. *nóči*, dat. *nočí*, in. *n'íčew/nóčow*, loc. *nočí*, pl. *nóči*, gen. -*ej*, dat. *nočám*, in. -*ámi*, loc. -*áx* f. IV ‘ночь’ ◇ *snóči* adv. ‘вчера (вечером)’ ◇ *nóčow* adv. ‘ночью’: *A já voojšla nóčow-m vón.* ◇ *unocí* adv. ‘ночью’

n'ímec' m. IIa ‘немец’

[*n'ím'ítí*]: *za=n'ím'ítí* Ic ‘замолчать’

[*n'ímítí*]: *za=n'ímítí*, ft. 1 sg. -*l'ú*, 3 sg. -*ít* IIa ‘заставить (за)молчать’: *zan'imítí koyós' obóo ne yovoríw, obóo zan'im'íw.*

n'imoj adj. ‘немой’: *Bo tám bœow n'imoj — takoj n'imoj*, *ščo ně m'íy yovoríti, ta lís xodíw pój l'ud'ox oboó mu dášco daváli jísti.*

n'is, gen. *nós|a*, dat. -*ovi*, in. -*om*, loc. *nós'i*, pl. *nósow*, gen. *nós'iw*, dat. *nós|am*, in. -*ami*, loc. -*ax* m. IIa ‘нос’

n'íška, gen. -*oo*, dat. *n'ísc'i*, acc. *n'ísk|u*, in. -*ow*, loc. *n'ísc'i*, pl. *n'ískoo*, gen. *nožók/n'ízók*, dat. *n'ísk|ám*, in. -*ámi*, loc. -*áx* f. I ◇ dem. ⇒ *noyá*

n'it part. ‘нет (отрицание)’ ⇒ *n'e*, *n'et*

n'itítí IIa ‘лудить’: *za=n'ítítí*, ft. 1 sg. -*čú*, 3 sg. -*tít* ‘залудить’

n'ízgr'|a, acc. -*u*, pl. -*i*, gen. -*íw* f. I ‘ноздря’

n'íž, gen. *nožá*, dat. -*óvi*, in. -*óm*, pl. *noží*, gen. -*íw*, dat. *nož|ám*, in. -*ámi*, loc. *nožáx/nóžax* m. IIa ‘нож’ ◇ *žebnój n'íž* ‘перочинный нож’: *Žebnój n'íž — tój šo w žéb'i nosis s'a.*

nič, gen. *ničóyo*, *ni do čóyo*, loc. *ni na čím*, *ni prí čím* pron. ‘ничего’: *Níč s'a, káže, ně b'íj;* *No já bœo vám roskazála, nô, abo tó vám ni do čóyo sé.* ⇒ *níšco*

níčelnic'i pl. t. I ‘деталь ткацкого стана’

nidókoo pron. adv. ‘ни до какого места’

nígda/nigdá pron. adv. ‘никогда’: *Nigdá ne wstáne tót* (о покойнике).

nígde pron. adv. ‘нигде, никуда’: *Znájete, óde w něv'ístkoo súd' d'iti, taj nígde ně jdút, bo boját s'a.* ⇒ *nígdo*, *nikúdoo*

nígdo pron. adv. ‘нигде, никуда’ ⇒ *nígde*

nik'il'ko pron. adv. ‘нисколько’

nikóli pron. adv. ‘никогда’

nikótrooj pron. ‘никакой’

nikúdoo pron. adv. ‘никуда’ ⇒ *nígde*, *nígdo*

nis'kooj, comp. *níščooj* adj. ‘низкий’

[*níščiti*]: (*i*)z=*níšč|ti*, ft. 1 sg. -u, 3 sg. -it Па ‘уничтожить’

níščo/níščó pron. (редк.) ‘ничто, ничего’ ⇒ *níč*

níščooj adj. ‘нищий’

níščooj adj. comp. ⇒ *nis'kooj*

nítka, acc. -u, pl. *nítko* f. I ‘нитка’

nívu, acc. -u, pl. -oo, gen. *níw* f. I ‘нива, пахотное поле’

nív'ítkoo pron. adv. ‘ниоткуда’

níxto, gen. *níkýo*, in. *ni s koóm* pron. ‘никто’

níz, gen. *nízu* m. Па ‘низ’

nízáti, 1 sg. *níž|u*, 3 sg. -e Id ‘нанизывать’

[*níziti*]: *po=ní|ziti*, ft. 1 sg. -žu, 3 sg. -zit Па ‘понизить’

nížn|ooj, f. -a adj. ‘нижний’

no, no part. ‘ну, ну и’, маркер начала предложения и границы между фразами: *Ýór'i* [головой хоронят покойника], *id yór'i, nó ta ne bdút u próval klásti, aj yor'i. No ták, tújkoo yolová, a túj nóyoo. Nó. [...] I w cér'kve, ta toydoo yolová tudoo máje bótí, a nóyoo oboo jšíli tudoo, nó bo nóyoo jdút. Is cér'kve.; A tépér'koo po dváč'c'et' l'áščik'iu berút na svád'bu taj málo. Nó. Ta tél'áta po dvóje ta po tróje tréba jim na svád'bu.* ◇ *nó tak* см. *tak*

no conj. редк. ‘но’ ⇒ *abó, anó*

no part. ‘да, ну да’ ⇒ *ájno, jo*

nočováti, 1 sg. *nočúj|u*, 3 sg. -e Ie ‘ночевать’ ⇒ *spáti*

noyá, gen. -ó, dat. *noz’í*, acc. *nóyu*, in. *noyów*, loc. *noz’í*, pl. *nóyoo*,
gen. *n’iγ*, dat. *noyám*, in. -ámi, loc. -áx f. I ‘нога’

norá, acc. *norú*, pl. *nóroo*, gen. *nor* f. I ‘источник, родник; нора’: *Norá — tám vooverájut koorníc’u, vódu p’jút.* ⇒ *noorá*

[**norovíti**] IIa: (i)z=*norovíti*, 3 sg. (i)z=*norovít*: (i)z=*norovílo* говорят,
если что-то заболело

nosfl’nic’i pl. t. I ‘устройство из двух шестов для переноски сена’ ◊
nosfl’nic’a f. I ‘один из шестов «носильниц»’: *Ta pak wz’ála nosfl’nic’u velíku, takú yť pálku velíku, ta pak udárila* [змéя] *ró yqlovi’i.*

nosíti, 1 sg. *nóšu*, 3 sg. *nós|it*, 1 pl. -ime, 3 pl. *nós’at*; pt. f. *nosíla*;
imp. 2 sg. *nosí* IIa ‘носить’ ⇒ *nosíti s’á* ‘одеваться (носить одежду)’: *Ják oná s’á nosíla, ták jí v’jazáli* [платок на покойнице].

nóša, acc. *nóšu* f. I ‘одежда’ ⇒ *ubran’á, ód’ay*

nóši, gen. *noš/nóšej*, dat. *nós|am*, in. -ami, loc. -ax pl. t. ‘носилки’

[**novíti**]: *po=novíti*, ft. 1 sg. *po=nowl’ú*, 3 sg. *po=novít* IIa ‘обновить’
novooj, comp. *nov’išooj* adj. ‘новый’

nóxot’, gen. *nóxt’|a*, dat. -ovi, in. -om, loc. -oui, pl. *nóxt’i/n’ixtá*,
gen. *nóxt’|w*, in. -ami, loc. -ax m. IIa ‘ноготь, коготь’

nudá, acc. -ú f. I ‘тоска, грусть’

[**núditri**]: *pri=nú|ditri*, ft. 1 sg. -žu, 3 sg. -dit IIa ‘заставить, принудить’

nu|diti s’á, 1 sg. -žú s’á, 3 sg. -dit s’á IIa ‘тосковать, томиться (по ком)’

n’ux, gen. *n’úxu* m. IIa ‘нюх’

noón’i adv. ‘сегодня, нынче; теперь’: *Taká yodína boóla, jak noón’i.; Nó ják to, noón’i yotówl’at s’á.. a záwtra ráŋkom — záwtra máje boóti svád’ba, — záwtra ráŋkom ustajút, s’idájut pléstí v’ín’c’i.; šče j noón’i žéje* ‘он и сейчас жив’.

noorá f. I (редк.) ⇒ *norá*

nootri, 1 sg. -ju, 3 sg. -je Ic ‘быть тосклившим, молчаливым’

О

o part. указат.: *Ta takooj boršooj takooj, ó takooj tówstoój* (о змее).

obá m., *qb'i* f., n., gen., loc. *obóx*, dat. -óm, in. *obomá* num. ‘оба’ ⇒ *obóje, obodvóje*

obertáti [III] ‘ворошить (сено)’

qb'íd'iti [IIb] ‘обидеть’: *Oskvér'níti l'udínu — protívnoje pov'ísti, qb'i-d'iti.*

ób(o) praep. + loc.: *óbo p'íwnoči* ‘в полночь’: *Ta tó pov'itrúl'i ta jomú.. A totó boólo óbo p'íwnoči!*

obóje; qbóji (с парными предметами) num. ‘оба’: *Ta támko obóje skláli* ‘Обоих там похоронили’.; *Ta qbóji stoját* (о молодоженах) ⇒ *obá, obodvóje* ☐ cp. *dvóje, tróje*

óbolok, gen. -a m. Па (редк.) ‘окно’ ⇒ *oknó*

óbor'íy/qbór'íy m. Па ‘крытый стог сена’

óbraščik m. Па ☐ dem. ⇒ *óraz*

óraz, pl. -ω, gen. *óraz'íw* m. Па ‘икона, образ’ ⇒ *íkona*

óbrúč, pl. *obručí* m. Па ‘обруч (на бочке); кольцо (на трембите)’

óbuw, gen. *óbuvi*, in. *óbuwl'qw*, loc. *óbuvi* f. IV ‘обувь’

qbúx m. Па ‘обух’

obó conj. ‘чтобы’: *Zan'imíti koyós' obó ne povoríw, obó zan'im'tw.; Já položila bō l'úde kazáli ščo qbó polozíti.; ... žónω, tak'íji ščo né wdóvw, aj tak'íji.. v'ínčan'i, né qbó nev'ínčan'i bálli.* ☐ «Спрягаемый» союз, 2-я часть которого является «кондициональной» формой глагола *báti*: 1 sg. *obí-m*, 2 sg. *obís'/obójs'*, 1 pl. *obójsme/obísme*, 2 pl. *obójste/obíste*, 3 sg. и pl. *obó*: *Jakós' tág Bóy dáw, obí-m živá bála.; Ták obójste ználi.*

obóčno adv. ‘обычно’

obodvóje num. ‘оба’ ⇒ *óba, obóje*

océt, gen. *v'istíú*, dat. -óvi, in. -óm, loc. -ú m. Па ‘уксус’

óčeréd', gen. *óčeredi*, in. *óčeréd'qw*, loc. *óčeredí*, pl. -i, gen. -ej, in. *óčeréd'amí* f. IV ‘очередь’

očíti s'a, 1 sg. *očú s'a*, 3 sg. *očít s'a* Па ‘говорить правду «на очной ставке»’

očutíti s'a, ft. 3 sg. -ít s'a Па ‘очутиться’

ód'ay m. Па ‘одежда’ ⇒ *ubran'á, nóša*

óde pron. adv. ‘здесь, вот здесь’: *Rás túj u jennójí žíjkoɔ prišlá ja málo posíd'iti — túj óde, túj óde nedaléko.; Taj u nás óde vodá je.*

odín m., *onná* f., *onné* n., pl. *onnó* num. (редк.) ‘один’ ⇒ *jedén*

oyén', gen. *oyn'á*, dat. -óvɪ, in. -ót, loc. *oyní*, pl. *óyn'i*, gen. -iω, dat. -am, in. -amɪ, loc. -ax m. Па ‘огонь’

óy'irok, pl. *óy'irkoo* m. Па ‘огурец’

óynišče n. IIIa ‘(лесное) пожарище’: *Óynišče — malínɔ tám narastájut.*

ok'íw, gen. *okólu*, loc. *okól'i* m. Па ‘загончик для поросят’

oknó n. IIIa ‘окно’: *zašaríti — kóso wr'ízati, oknó róbl'at* ⇒ *óbolok*

ókɔ, gen. -a, in. -om, loc. *óc'i*, pl. *óči*, gen. *očéj*, dat. -ám, in. -íma, loc. -áx n. IIIa/V ‘глаз’ ◊ *yovoríti v óči* ‘говорить с глазу на глаз’ ⇒ *očíti s'a*

okul'árco pl. t. [II] ‘очки’

olēn'ačkoo pl. [I] вид съедобных грибов

ólen'ačooj adj. ॥ poss. ⇒ *ól'in'*

ol'iž, gen. *oléj'a*, dat. -ovi, in. -om, loc. *oléjú/oléjovɪ* m. Па ‘растительное масло’

ol'ižnic'a f. I ‘приспособление для приготовления растительного масла’

ól'in'/ólen', gen. *ólen'a*, in. -om, loc. -u, pl. -i, gen. *ólenej*, in. *ólen'a-mi* m. Па ‘олень’

ólovo n. IIIa ‘олово’

ónde pron. adv. ‘там, вон там’: *Nó a starí tóže, ónde daváli jím soročkoo* [в гроб]; *Ta jšów, káže, išov-im, káže, ta ónde, káže, otúj-koo yor'i, otúj yor'i kolo Mat'ija, káže, išov-im, káže, ta támkoɔ, káže..; Jak xodíli po l'isóx ta ják ónde s'p'ivájut, nó, w xášci s'p'i-vájut.*

onták pron. adv. ‘вот так’: *Ták r'ípu ci čís'c'at, ci onták, obr'ízovana ta ták, po starodáwnomu.* ⇒ *tak, oták*

ontám pron. adv. ‘вон там; там, далеко’: *A moó ščę sęs'ú xoóžu ne voór'ixtovali boóli, a stará boóla kúča, ontám, stará, stará.; U méne ščę sęs'á liš jenná. Ta ontám iščé u t'íj drúy'íj xoóži.*

- ontámko** pron. adv.: *Oná jáe ontámko w Zelkákx.* ⇒ *ontám*
- ontudóo** pron. adv. ‘вон туда; туда, далеко’: *Nó tá.. ta v'ín joyó provadít, dez' daléko, ontudóo, po xaščóx.; A já ják.. dés' s'a tráfit u nás ščo kúrka znése* [«некорошее» яйцо], já véržu ontudóo, yét.
- ontúj** pron. adv. ‘там (близко)’
- onúčka** f. I ‘внучка’
- onúk**, gen. -a, pl. -oo m. Пा ‘внук’
- onúk'iw** adj. ॥ poss. ⇒ *onúk*
- ópas'c'** f. IV ‘сильный снег, буран’
- opáwka** f. I ‘большая корзина, в которой носят картошку’
- opén'ko** pl. [I-II] вид съедобных грибов
- op'ját** adv. ‘снова, опять’: *Ta máma n'a ne pustíla dø n'oyó op'ját služíti.* ⇒ *(i)znóvu*
- opščo** adj. ‘общий’ ⇒ *voróšnoo*
- oráti**, 1 sg. óru, 3 sg. óre; pt. m. oráw, f. -la; imp. 2 sg. orí; ptc. *po=óranooj* Id ‘пахать’
- orél'iw** adj. ॥ poss. ⇒ *oréw/orél*
- oréw/orél**, gen. v'írlá, pl. -oo m. Пा ‘орел’
- orság** m. Пा ‘шоссе, тракт’
- osá**, acc. osú, pl. ósow, gen. ós'iw f. I ‘ока’
- os'ák** pron. adv. ‘вот так’ ⇒ *ots'ák*
- osciná** в составе приговора-оберега от колдуна: *Ščo bosorkán'a, ščo idé taj xvóra čél'at' (...) to wsé «curáxa mu» molíli s'a. «Curáxa mu», ta wsé kazáli: «curáxa boø toó», «osciná boø toó».; Ta totó tak'i, curáxa jím, boøli [змей], r'áb'i, s'vít'l'i, osciná boø jím.; A l'úde s'a boját, ta zakroovájut, ta kázut — curáxa mu, osciná boø mu, n'aj idé v'íts'i na pus'c'i pustoón'i!* ⇒ *curáxa*
- ósin'**, gen. óseni, in. ósen'ow f. IV ‘осень’
- osobá** f. I ‘персона, особа’
- ostán'n'ooj** adj. ‘последний’
- ostríti**, 1 sg. ostrú, 3 sg. ostrít Пा ‘точить, заострять’ || *po=ostríti* id. (сов. в.)
- ostrów** f. IV ‘гладкая палка для стога’

ostrówka f. I 'палка для стога с обрубленными не до основания сучьями' ⇒ *kopáčka*

óstrøj adj. 'острый'

os'udoo pron. adv. 'вот сюда'

oščípok, gen. -*pka*, pl. -*pko* m. Па 'пресная лепешка, плоский пресный хлеб' ¶ Есть вариант *oščípok* (ср. укр. *ошіпок*): *Dawnó kólíz' dawnó taj i ne boólo dáčasom kerečuná, lišé iz v'iws'ánoji mu-kó tak'íi oščípko si narobíla ta..*

oták pron. adv. 'так, вот так': *A v'iín s'a zavíw [змей] oták, ta yolová mu oták, ta ták fít'kat, ščó.; Nó, dále k'ínciti — ne bíli s'a oták jak tepér!*! ⇒ *tak, onták*

otakój pron. 'такой, вот такой, этакий': *Boólo ɔtakóje, znájete...; Liš tó otak'í roblén'i, samorópka.* ⇒ *takój*

otáva f. I 'отава (трава, выросшая после покоса)': *Otáva — ščo w drúywoj rás skósít s'a, né s'íno aj otáva.*

otéc', gen. *v'iic'c'íá*, dat. -*óvi*, in. -*óm*, loc. -*ú*, pl. *v'iic'c'íi*, gen. -*iw*, dat. -*am*, in. -*ami*, loc. -*ax* m. Па 'отец' ⇒ *táto, bát'ko*

otót pron. ' тот, вот тот': *Ta volocíla-m, ta b'idovála-m, ta ɔtót n'a pérst bol'íw..; Á, pak pov'itrúl'a níč ne róbít, na ɔtotó — propálo boo — nó.; Ta zolá klíkalo s'a, polóžat spúžoo ɔtójí z drów, pópel.* ⇒ *tót*

otruboo, gen. *otrub'íw*, in. *otrubámi* pl. t. IV 'корн, фураж'

ots'ák pron. adv. 'вот так': *I xot'íw zakuríti, ta lišé ɔts'ák upáw i ws'ó.; Ta w nočí mén'i s'a snít ɔts'ák..; Já v'íd'ila, ta ták... ovíli mu ɔts'ák nýco.* ⇒ *os'ák*

ots'akój pron. adv. 'вот такой': *A ja samá ɔts'aká spála-m u xoži.; Ci vídite, ɔts'akóje robíli.; A čolq'íku [в гроб] dálí i tápočkoo ɔt-s'ak'íi i sukn'an'i gát'i iz ɔvéc'..* ⇒ *s'akój*

otúj, otújkoo pron. adv. 'здесь, вот здесь': *Ta jšów, káže, išóv-im, káže, ta ónde, káže, otújkoo yor'í, otúj yor'í kolo Mat'ija, káže, išóv-im, káže, ta támko, káže..; Nó a star'í tóže, ónde daváli jim soročko [в гроб], ta otúj úščíjko tak'í božli.; A otúj, otúj u níx voóšito j túj.*

otvoríti, 1 sg. *otvór'u*, 3 sg. *otvórit* Па 'открыть, распахнуть'

ovéčkoj adj. ¶ poss. ⇒ *v'iwc'á*

ovés, gen. *v'íwsá* m. Па ‘овес’

oxóta f. I ‘охота’

oxótiti s'a, 1 sg. *oxóču s'a*, 3 sg. *oxótít s'a* Па ‘охотиться’

oxótnik, pl. -oo m. Па ‘охотник’

ozercé n. IIIa ॥ dem. ⇒ *ózero*

ózer|o, gen. -a, dat. -u, in. -om, loc. *ózér'i*, pl. *ozéra*, gen. *ozér*, in. *ozér|am*, loc. -ax n. IIIa ‘озеро’

ozím, gen. -oo, in. -ow, loc. *ozím'i* f. IV ‘озимъ, озимые’

óžiý m. Па ‘рукоять кочерги’

ožína f. I ‘ежевика (куст)’ ⇒ *černíc'i*

P

pac'á, gen. -ti n. VI ‘поросенок (молочный)’

pac'učók m. Па ॥ dem. ⇒ *pac'úk*

pac'úk m. Па ‘(домашний) кабан; дикий кабан (самец)’

páčka f. I ‘пачка’: *Serníčok-im poklála ta jennú páčku tám žigár'íw táj.*

pádati, 1 sg. *pad|ú*, 3 sg. -é; pt. m. *páda|w*, f. -la Ia ‘падать; идти (об осадках)’ ◊ *s'n'íx padé* ‘идет снег’; *dóšč padé* ‘идет дождь’

pak adv., part. ‘потом, еще потом; же, однако’: *Tooj jenná žíjka ne moylá wróditi. Tooj umérla z d'ítinów. Umérla, jak umérla, taj pák s'a wródilo.; A dále pak užé d'akoo jdút, i d'ak'ím tréba vótkoo.; A dále pak xoóza totá s'a rospála.; Á, pak pov'itrúl'a níč ne róbít, na ototó — propálo boo — nó.* ⇒ *dále*

pal', gen. *páli*, in. *pál'ow*, loc. *páli*, pl. *pál'i*, gen. *pal'*, in. -amí f. IV ‘межевой столб’

[*paláti*]: *o=paláti*, 1 sg. -ju, 3 sg. *o=pálat* III ‘веять зерно (тряся его в решете)’

paláti, 1 sg. -ju, 3 sg. *pálat* III ‘гореть, пылать’

pálic'a f. I ‘палка’: [Змеиную] *šk'íru s'c'aynúli ta na pálic'i pokláli, na takoo pálko, nó, na koštúr.* ⇒ *buk, koštúr, kopáč, pálka*

palíti, 1 sg. *pál'u*, 3 sg. -lit Па ‘жечь’ ॥ *po=palíti* id. (сов. в.)

pálka, acc. -u, pl. -ω f. I ‘палка’ ⇒ *buk, koštúr, kopáč, pálic'a pálovín'/pálovēn'*, gen., dat., pl. *páloveni*, in. *pálovēn'ow* f. IV ‘пламя’ ⇒ *pólomn'a*

Pámb'īy, gen. *Pána Bóya*, voc. *Páne Bóže* m. Па ‘Бог’: *ta ták trumbē če fájno, ščo Páne Bóže* ⇒ *Boy*

pámn'at', gen., dat., loc. -ti, in. *pámn'at'ow* f. IV ‘память’

pamn'atáti, 1 sg. *pamn'atáju* III? Ic? ‘помнить’: *Zaručíli-smę s'a, támko, totó stojálo.. májze dvá vat' trí tožn'i, ne pamn'atáju tóčno.* ⇒ *t'amíti, pamn'atováti* || *o=pamn'atáti s'a* ‘очнуться’

pamn'atováti, 1 sg. *pamn'atúju*, 3 sg. -e Ie ‘помнить’ ⇒ *t'amíti*

pámolotka f. I ‘отстоявшиеся слишки, сметана’

pan, gen. *pán̄a*, dat. -ovi, in. -om, loc. *pán'i*, voc. *páne*, pl. *pa|nṓ*, gen. -n'iw, dat. -nám, in. -námi, loc. -náx m. Па ‘господин, «пан»’ ⇒ *Pámb'īy*

pándlík, gen. -a, pl. -ω m. Па ‘лента, ленточка’: *Povér' toóx plát'iw jé i tak'í pándlíkω, nó, léntω yí tēpér' moó kážeme.*

pán'i f. нескл. ‘госпожа, «пани»’

pán'ijm adj. || poss. ⇒ *pán'i*

pán'iw adj. || poss. ⇒ *pan*

pán'skooj adj. || poss. ⇒ *pan*

papír'a, gen. -a n. IIIb ‘бумага’

pápirka, pl. *papirkō* f. I ‘раздвоенное копыто (коровы, козы, свиньи)’

páporot', gen., loc. *páporoti* f. IV ‘папоротник’

pár'a, acc. -u f. I ‘пар (испарение)’

paradíčka, pl. *paradičkō* f. I ‘помидор’

párítı, 1 sg. *pá|r'u*, 3 sg. -rit II ‘парить’ || (*i*)s=*párítı* ‘распарить (зелень)’: *ispárítı žalívu, jakúz' zeleninú.*

párna f. I ‘подушка’ ⇒ *pódúška*

páru (нескл.) ‘несколько’: *Nó, boóli tak'í liš páru l'udéj, né mnóyo l'udéj boólo, a boólo tak'í u seľ'i móže dvá l'úde, ščo stárostili toydóó.* || Ср. Син. *páru* ‘несколько (не обязательно два)’

[**pasátrı**]: *u=pasáti s'a*, ft. 1 sg. *u=pás̄u s'a*, 3 sg. -e *s'a* Id ‘подпоясаться’ || *u=pasáti* ‘опоясать’

pas'c', gen. *pásti*, in. *pás'c'ow*, loc. *pásti*, pl. *pásti*, gen. *pás'c'iw*, in. -*am* f. IV ‘пасть, челюсти (хищных животных)’

páska, gen. *pásko*, pl. *pasko* f. I ‘пасхальный хлеб, кулич’: *Kolí s'v'jatíli pasko*, a *Blayov'isník bōw u ned'il'u, ták popálo s'a, ta kazáli ščo zas'p'iváli «Xristós voskrés», ta ws'i s'v'ičko poyásli u cérvui.* ◇ редк. ‘Пасха’: *Xot'áj Blayov'isník velíkoje s'v'áto, ta déržad yo.. za Blayov'isníka s'v'atóyo... máj velíkoje s'játo v'ít Pásko. ⇒ Velígden’*

paskúnnoj adj. ‘плохой’ ⇒ *poyánnoj, nedóbrouj*

pasló, pl. *pásla*, gen. *pás'l'iw* n. IIIa ‘пастбище’ ⇒ *páša*

pásmo, pl. -*a*, gen. *pás'm'iw* n. IIIa ‘прядь (в т. ч. волос)’

[**pásti**]: *u=pásti*, ft. 1 sg. *u=pádu*, 3 sg. -*e*; pt. m. *u=páw*, f. -*la*; imp. 2 sg. *upadí* Ia ‘упасть’ || *u=pásti s'a* ‘попасть, достаться’: *Móže potríc'c'et' yrám kóžžomu upádē s'a vótko*. || *pro=pásti*, ft. 1 sg. *pro=pádu*, 3 sg. -*e* ‘пропасть’ ◇ (*v'ín*) *propáw bōw* говорится при упоминании черта или вместо упоминания оного: ‘Почему черт не любит соленого?’ *Bo v'ín, propáw bōw... jomú toyó ne tréba.; A l'úde s'a napúdili!* Ščo totó né čolov'ík, aj v'ín *propáw bōw!* || *ros=pásti s'a* ‘развалиться’: *A dále pak xoóža totá s'a rospála.* || *po=pásti s'a* ‘попасть (о каком-л. событии) на какую-л. дату’: *Kolí s'v'jatíli pasko, a Blayov'isník bōw u ned'il'u, ták popálo s'a, ta kazáli ščo zas'p'iváli «Xristós voskrés», ta ws'i s'v'ičko poyásli u cérvui.*

pásti, 1 sg. *pasú*, 3 sg. -*e*; pt. m. *pas*, f. *pásla* Ia ‘пастись, есть подножный корм; пасти’: *Užé v'iwc'i wstajút — užé jdút pásti* || *po=pásti*, ft. 1 sg. *po=pasú*, 3 sg. -*e*; pt. m. *po=pás*, f. -*la* || *(i)s=pásti* съесть (подножный корм)’: *Dès' koróva zájde w travú i ji ne spásé, a lìš potolóčit.*

pástor' m. Ia ‘овечий пастух’

páša, acc. -*u*, pl. *paší* f. I ‘пастбище’ ⇒ *pasló*

pávečerok m. Ia ‘вечернее кормление скота’ ⇒ *p'iďvečerok*

pav'ízoo pl. [I~II] ‘хоругви (церк.)’

pavúk m. Ia ‘паук’

pavutína f. I ‘пауттина’

páxati III? ‘нюхать’

- páziti s'a**, 1 sg. -žu s'a, 3 sg. -zit s'a Па ‘спешить, торопиться; остерегаться, беречься, бояться’
- pčelník** m. Па ‘улей’ ⇒ *koomák*
- pčolá**, gen. -o, dat. pčol'i, acc. pčolú, in. pčolów, loc. pčol'i, pl. pčolow, gen. pčil, dat. pčól|am, in. -amí, loc. -ax f. I ‘пчела’
- pečál'**, gen. -i, in. -ow, loc. pečáli, pl. pečál'i, gen. pečálej, in. pečá-l'amí f. IV ‘печаль’
- pečát'**, gen. pečáti, in. pečát'ow, loc. pečát|i, pl. -i, gen. -ej, in. pečá-t'amí f. IV ‘печать’
- pečíñka**, pl. pečíñko f. I ‘лёгкие; печень’ ◇ čórna pečíñka ‘печень’ ◇ b'íl'i(ji) pečíñko ‘лёгкие’ ⇒ *pótrux*
- pečí**, 1 sg. pečú, 3 sg. -é; pt. m. p'ík, f. peklá; imp. 2 sg. pečí; Ia ‘печь’ || za=pečí, ft. 1 sg. za=pečú, 3 sg. -é; pt. m. za=p'ík, f. za=peklá; imp. 2 sg. za=pečí; ptc. za=péčenwoj ‘запечь’
- pejaníc'a** m. I ‘пьяница’
- pékati** [Id~III] ‘тащить вверх’
- péklo** n. IIIa ‘ад, пекло’
- pelewník** m. Па ‘помещение для соломы’
- pelexátwoj** adj. ‘лохматый’
- pén'**, gen. pn'|a, dat. -oví, in. -om, loc. pní/pn'óvı, pl. pnwo/pn'i, gen. pn'|i w, dat. -am, in. -amí, loc. -ax m. Па ‘пень’
- pén'auwoj** adj. ‘неповоротливый, нерасторопный’
- pérec'**, pl. pérc'i m. Па ‘перец (черный); родинка’
- peréčiti**, 1 sg. -u, 3 sg. -t Pa ‘спорить’ || su=peréčiti ‘перечить, возражать’
- peréd**, gen. pered|á, pl. -o m. Па ‘перед, передняя сторона’
- péred** praep. + gen. ‘перед’: *péred Vélíkon'n'a* ‘перед Пасхой’; *Ta káže, pered méne, káže, d'u'i d'íwkoo jšlí;* ... šče idúd do cérvui ci pri svád'b'i, cí péret svád'boo u spóv'id', spov'idáti s'a.
- [**peredífti/peredítiri**]: po=peredífti/po=peredítiri, ft. 1 sg. poperéžu, 3 sg. -dt Pa ‘предупредить’
- peredók** m. Па ‘носок обуви; передняя часть ступни’
- perénnwoj** adj. ‘передний’
- peryáć** m. Па ‘летучая мышь’

- perō**, gen. -á, in. -óm, loc. *pérí*, pl. *péra*, gen. *pérüw* n. IIIa 'перо; кукурузный лист' ⇨ pl. *péra* 'кукурузные листья', для значения 'перья' используется coll. *pír'a* (см.)
- perst**, gen. *pérst|a*, dat. -ovi, in. -om, loc. *pér'sc'i*, pl. *pérstω*, gen. *pér'sc'iw*, dat. *pérst|am*, in. -ami, loc. -ax m. IIa 'палец (руки, ноги)' ⇨ *velíkoj perst, serénnoj perst*
- péršωj** adj. 'первый': *A tó jenná yódina boóla, pérša.* ⇨ cp. *pér'vooj*
- [**pérti**]: *za=pérti*, ft. 1 sg. *zá=pr|u*, 3 sg. -e; pt. m. *za=pér*, f. -la Ia 'запереть (дверь)'
- [**pérti**]: *u=pérti s'a*, ft. 1 sg. *u=pr|ú s'a*, 3 sg. -é s'a; pt. m. *u=per s'a*, f. -la s'a Ia 'упереться'
- pér'viska** f. I 'впервые отелившаяся корова'
- pér'višča**, gen. -ti n. VI 'первый теленок у коровы'
- pér'vooj** adj. 'двоюродный' ⇨ cp. *péršωj*
- pes**, gen. *psa*, pl. *psω* m. IIa 'собака' ⇨ *bábin pés* 'мохнатая гусеница'
- pés'á**, gen. -ti n. VI 'щенок'
- pés'c'ooj** adj. ⇨ poss. ⇒ *pes*
- péslikω** pl. t. [II] 'бакенбарды' ⇒ *bákωo*
- pé|stiti**, 1 sg. -šču, 3 sg. -stit IIa 'гладить, ласкать'
- peščéra** f. I 'пещера'
- petrúška** f. I 'петрушка'
- pič**, gen., dat. *péči*, in. *pičow*, loc. *pečí*, pl. *péč|i*, gen. -ej, dat. -am, in. -ami, loc. -ax f. IV '(хлебная) печь'
- p'íčka** f. I 'cunnus, vulva'
- p'íd**, gen. *pód|a*, dat. -ovi, in. -om, loc. *pod'i*, pl. *podó*, gen. *pod'íw*, dat. *podám*, in. -ámi, loc. -áx m. IIa 'чердак; верхняя половина здания, верхний этаж': *Xlópc'i u nás tám na pod'i u cérvu, a d'íwčáta u nizú.*
- p'ídb'íj** m. IIa 'подкладка (в одежде)'
- p'ídlóya** f. I 'пол': *No tépér' uže móžut kazáti i p'ídlóya, no rán'se kazáli m'ist.* ⇒ *m'ist*
- p'ídlopátnik** m. IIa 'трапециевидная мышца спины'
- p'ídópl'ička** f. I 'женская сорочка'
- p'ídvéčerok** m. IIa 'вечернее кормление скота' ⇒ *pávečerok*

- p'ín|a**, acc. -u f. I ‘пена; пенка (на молоке)’ ⇒ šum
- p'ín'a|z'**, gen. -z'a, in. -z'om, loc. -zi, pl. -z'i, gen. -z'iw, in. -z'amí m. Па ☰ sg. ‘пятирублевая ассигнация’, pl. ‘деньги’ (в последнем значении ⇒ yróši)
- p'ín|ití s'a**, 3 sg. -it s'a Па ‘пениться’
- p'innébén'|a**, gen. -a n. IIIb ‘нёбо’
- p'íp**, gen. popá, dat. -óvi, in. -óm, loc. -óvi, pl. pópoo, gen. póp'iw, dat. popám, in. -ámi, loc. -áx m. Па ‘поп’ ⇒ svešénnik
- p'ípa** f. I ‘курительная трубка’
- pir'**, gen. per'á, pl. -í m. Па ‘хариус’: Perí čórñii, š čerlénoomi c'át-kamí.
- pír|a**, gen. -a n. IIIb ☰ coll. ⇒ peró ‘перо’
- p'ís'atí** III ‘мочиться, писать’
- p'ís'l'a** praep. + gen. ‘после’: Ta pri móji svád'bi boólo dō polúdn'a ták šeó čap'ila poyóda, a p'ís'l'a polúdn'a užé s'n'íy iz dožóm, takóje.
- p'ís'l'akó** pl. Па вид несъедобного гриба
- p'ís'n'**, gen. p'ís'n'i, in. -ow, loc. p'ísn|i, pl. -i, gen. p'isnéj, in. p'ís-n'ami f. IV ‘церковное песнопение, песнь’
- p'ís'n'a**, pl. p'is'n'i f. I ‘песня’ ⇒ s'p'ívajka
- p'ísno** adv. ‘«постно»’: Nó, seredá i p'játnic'a po Bóžomu p'ísno máje boóti, bék mn'ása, bék moloká.
- p'ísnoýj** adj. ‘постный’: Bo séedu málo ščítáli takoóm maj dn'óm, nó, p'ísnoóm. ⇒ porznój
- p'ísók**, gen. p'iská, loc. -ú m. Па ‘песок’
- p'ist**, gen. póstu, pl. postó m. Па ‘пост (говение)’
- p'istr'akó** pl. Па ‘веснушки’
- p'ísáčka** f. I ‘тропинка’
- p'ísčáti** IIc ‘пищать’
- p'ít'a**, gen. -ti n. VI ‘цыплёнок’
- p'ít|ti**, 3 sg. -je; pt. m. p'iw, f. p'ila; imp. 2 sg. p'ij Ic ‘петь (о петухе)’
- p'ítkarpc'koj** adj. ‘закарпатский’ ◇ P'ítkarpc'ka Rus’ ‘Закарпатская (Угорская) Русь’ (территория австро-венгерского Закарпатья, заселенная карпатскими украинцами-русинами)

p'ittóka f. I ‘землеройка’

p'iw ‘пол-, полу-, половина’ ◇ *p'iw=druya* ‘полтора’; *p'iw=p'jata* ‘четыре с половиной’ и т. д., см. раздел о числительных в морфологическом описании. ⇒ *polovína*

p'iwdēn', gen. *póludn'a*, loc. *pólun'n'u* m. IIa ‘полдень; юг’: *Ta pri móji svád'bi bôlo dô póludn'a ták šco čap'ilá poyóda, a p'iš'l'a po-lúdn'a užé s'n'ý iz dožžom, takóje.*

p'iwká, pl. *p'iwkó* f. I ‘юбка’ (укр. *спідниця*)

p'iwn'ic, loc. *p'iwnoči* f. IV ‘ полночь’ ◇ *óbo p'iwnoči* ‘в полночь’

[**p'iznítí**]: (i)s'=p'ižnítí s'a, ft. 1 sg. -n'ú s'a, 3 sg. -nít s'a IIa ‘опоздать’

p'ízno adv. ‘поздно’

p'íznoj adj. ‘поздний’

pílá, acc. -ú, pl. *pílwo*, gen. *píl'iw* f. I ‘ножовка’ ⇒ *poperéčka*

[**peráti**]: (i)s=peráti s'a III ‘опираться (напр., о стену)’ ◇ iter. ⇒ [pérta]

pir'íy, gen. *piroyá*, pl. -ó m. IIa ‘вареник’

písáti, 1 sg. *píšu*, 3 sg. -e; imp. 2 sg. *píší*; ptc. *na=písanooj* Id ‘пишать’ ◇ *písáti s'a* ‘иметь в качестве официальной фамилии’: *Za gázdów ja s'a píšu ſelénic.; Já ne znáju, ják s'a oní píšut.*

pískati, 1 sg. -ju, 3 sg. -t III ‘пищать’

písknuti Ig ◇ moment. ⇒ *pískati*, *píšcáti*

pís'mó, pl. *pís'ma*, gen. *písem* n. IIIa ‘письмо’

piščáti, 1 sg. -ú, 3 sg. -ít IIc ‘пищать’ ◇ *za=píščáti*, ft. 1 sg. -ú, 3 sg. -ít id. (сов. в.)

píti, 1 sg. *p'ju*, 3 sg. *p'je*; pt. m. *píw*, f. *píla*; imp. 2 sg. *péj* ‘пить’ ◇ *do=píti*, ft. 1 sg. *d'i=p'ju*, 3 sg. -e; pt. m. *do=píw*, f. -la; ptc. *do=pítwoj/dó=pítwoj* ‘допить’ ◇ *vôf=píti* ‘выпить’ ◇ *na=píti s'a* ‘напиться (утолить жажду); напиться пьяным’

píwníc'a f. I ‘погреб’

pívo n. IIIa ‘пиво’

p'jad', gen. *p'jádi*, in. *p'jád'ow*, loc. *p'jád|i*, pl. -i, gen. -ej, in. *p'jad'-mí/p'jád'amí* f. IV ‘пядь’

p'jádes'át num. ‘пятьдесят’

- p'jáncoj** adj. 'пьяный': *Ajbó j p'jáncos bólo u n'à na svád'b'i!*
- p'jas'c'**, gen. *p'jásti*, in. *p'jás'c'qw*, loc. *p'jásti*, pl. *p'jastí*, gen. -éj, in. *p'jas'c'mí* f. IV 'кулак'
- p'jat'**, gen., loc. *p'jat'óx*, dat. -óm, in. -má num. 'пять' ◇ *bes p'ját'* 'без пяти (о времени)'
- p'jat'á**, acc. -ú, pl. -óx, gen. *p'jat'íw* f. I 'пятка'
- p'jatéro** num. 'пятеро'
- [**p'játi**]: *ros'=p'játi*, ft. 1 sg. *roz'i=pn|u*, 3 sg. -e; pt. m. *ros'=p'jáw*, f. -la Ia 'распять (на кресте)'
- p'jatmój** num. 'пятерной'
- p'játnic'a** f. I 'пятница'
- p'ját'sto** num. 'пятьсот'
- p'játoj** num. adj. 'пятый': *P'játoj r'ík jak m'íj čolovík umér.*
- plač**, gen. *plačú* m. Па 'плач'
- plákati**, 1 sg. *pláč|u*, 3 sg. -e Id 'плакать, оплакивать': *A já dúže plákala, dúze za ním.*
- plakslívoj** adj. 'полный плача, горестный': *Prim'ičáli šeo jakščo dôšč padé pri svád'b'i ta búde plakslívoje žit'á, plakúšcoje, pojáno-je.* ⇒ *plakúščoj*
- plakúščoj** adj. ⇒ *plakslívoj*
- pl'asáti**, 1 sg. *pl'áš|u*, 3 sg. -e Id 'танцевать, плясать' ⇒ *tan'c'ováti*, *Iyrá*
- plás'c'a**, gen. -a n. IIIb 'стог без палки; кучка' ◇ Формально coll. ⇒ *plast*
- plast**, gen. *plássta*, pl. *plastó* m. Па 'пласт (сена); малая укладка сена'
- plašč**, gen. *plašč|á*, pl. -í m. Па 'плащ'
- plat**, gen. *plát|a*, in. -om, loc. *plát'i*, pl. *plátó* (реже *plató*), gen. *plát'íw*, dat. *plát|am*, in. -am, loc. -ax m. Па 'платок': [В гроб клали] *xústku b'ílu, plát u nás kazáli.* ⇒ *platók, platína*
- plát'a**, gen. -a, dat. -u, in. -om, loc. -u, pl. -a, gen. -íw, dat. -am, in. -am, loc. -ax n. IIIb 'платье'
- plat'ájka**, pl. *plat'ajkó* f. I 'портянка': *Plat'ajkó z polotná, iz b'í loyo.*

- platína** f. I ‘платок’: *A žénščinu* [кладя в гроб] *ták sob’í, záwjut u platínu tám, cí w čórnu, cí.. xtó jakú máw.* ⇒ *plat, platók*
- platíti**, 1 sg. -čú, 3 sg. -tí ‘платить’ □ *za=platíti* ‘заплатить’
- plat’n’á** f. I ‘плата, оплата, зарплата’ ⇒ *zárobok*
- platók** m. Па ‘платок’: *A dále kladút* [покойнице в гроб] *iščé súkn’u, i d’v’í kladút, i dvá platkoó kladút, i trí kladút, oboó tám nosíla.* ⇒ *plat*
- plávatí**, 1 sg. *pláwl’u*, 3 sg. -le; imp. 2 sg. *pláw* ‘плавать’
- pláviti** (редко *plavíti*), 1 sg. *pláwl’u*, 3 sg. *plávit* ‘плыть (по течению)’: *Sčós’ tam veréči na vódu, ta plávit.*
- pláxa** f. I ‘крышка стола’
- plečé**, gen. -á, dat. -ú, in. -óm, loc. -í, pl. *pléči*, gen. *pléč/pléčej*, dat. *pléčom*, in. *plečámi*, loc. *pléčox* n. IIIa/V sg. ‘спина (верхняя часть)’ ◇ *p”it plečé* ‘под мышку’: *Ta v”ín totó* [«некороченное» яйцо] *déržit, a dále pák péred Velíkon’na, toydóo wžé kladé p”it plečé ta s toóm spít, taj.. ýe, curáxa mu, áj.*
- plémn’á**, pl. *plemená* (?) n. IIIb ‘род, племя’
- plésø**, pl. -a, gen. *plés”i*w n. IIIa ‘безлесое место в горах’
- pléstí**, 1 sg. *pletí*ú, 3 sg. -é; pt. m. *pl”iw*, f. *plelá*; imp. 2 sg. *pletí* Ia ‘плести; вязать (ткань)’ □ *za=pléstí*, ft. 1 sg. *za=plét|u*, 3 sg. -e; pt. m. *za=pl”iw*, f. *za=plelá*; ptc. *za=plétenøj* ‘заплести’ □ *ros=plés-tí*, ptc. *ros=plétenøj* ‘расплести’; *rosplétena kosá* □ *vó=plesti* ‘сплести’: *Tám v’inók fájnøj s kvítamí voópletut.*
- plévo** adv. ‘плохо’
- pl’is’n’**, gen. *pl’isni/pl’isní*, in. *pl’is’n’qw*, loc. *pl’isni/pl’isní* f. IV ‘плесень (на квасе, молоке)’
- pl”it**, gen. *plotu*, dat. *plotoví*, in. -om, loc. *plot’i*, pl. *plotø*, gen. *plot”i*w, dat. *plotám*, in. -ámi, loc. -áx/*plot’ix* m. Па ‘забор’
- [**pl’itáti**]: *za=pl’itáti*, 3 sg. *za=pl’ítat* III ‘заплетать’: *kósø zaplítáli* □ iter. ⇒ *pléstí*
- pl’iv|á**, acc. -ú, pl. -ø, gen. *pl’iv”i*w f. I ‘пленка’ ◇ *pl’ivá b’íla kólo čo-lou’íčka* ‘глазное яблоко’
- pl’iwka**, pl. *pl’iwkoó* f. I ‘пленка в яйце; мезга’
- plíška**, acc. -u, pl. *plískoó*, gen. *plísók* f. I ‘трясогузка’

plónnooj adj. ‘плодовый’: *plónnoje dérevo*

plóshkooj adj. ‘плоский’

plóšča, acc. *plóšču* f. I ‘площадь (место); площадь (земли)’

plóxooj adj. ‘плохой’: *I w nás molokó plóxoje.*

pluy, gen. *plúj|a*, loc. -*oví*, pl. *pluyó* m. IIa ‘плуг’

pl'uváti, 1 sg. *pl'új|u*, 3 sg. -*e*; pt. m. *pl'uváw*, f. -*la*; imp. 2 sg. *pl'új*; ptc. *za=pl'úvanooj* Ie ‘плевать’

plúž|iti, 1 sg. -*u*, 3 sg. -*it* IIa ‘пахать плугом’

plósti, 1 sg. *plósnú*, 3 sg. -*é*; pt. m. *plósw*, f. *plósla*; imp. 2 sg. *plósní*
If ‘плыть’ || *po=plósti*, ft. 1 sg. *po=plósnú*, 3 sg. -*é*; pt. m. *po=plósw*, f. -*la*; imp. 2 sg. *po=plósní* ‘поплыть’

plóotkooj adj. ‘быстрый (о текучей воде)’ ◊ *plóotká r'iká* ‘горная мелкая и бурная речка’

po praep. + loc. ‘по (в разн. знач.)’: *Nó, dés' po xaščóx. Po l'ísu.* (локализация черта); ..*ta liš xodíw pó l'ud'ox obó mu dáščo daváli jísti.; A soonó p'išlí dēs' po robót'i.; Ta pák wz'ála nosíl'nic'u ve líku, takú yt pálkú velíku, ta pak udárila pó yolov'i.* ◊ *po* + dat. в конструкции с adj.: *po násomu* ‘по-нашему’; *po bát'kovi* ‘по отцу’; ср. также: *Nó, boóli tak'i l'úde šeo nó, oní po ws'ómu selú ták išlí.* ◊ *po* + nom. в конструкции с num. ‘по (сколько)’: *A tepér'ko po dvác'c'et l'aščík'iw berút na svád'bu taj málo. Ta tel'áta po dvóje ta po tróje tréba jim na svád'bu.; Po dvá kón'i, po čotóri voló. Po trí koróvó. Po dvác'c'et' ovéc'. Po dēs'at'! Boyačí boóli. Znájete...; D'iwčina jedná. Jedná, d'v'i.. Po jedná maj b'il'se.*

pob'ičnic'a, pl. -*i* f. I ‘спинка кровати’

pob'ičfti, ft. 1 sg. -*žú*, 3 sg. -*dít* IIa ‘победить’

pobolót'anis'a f. I ‘грязь’

póčka, pl. *počkó* f. I ‘(анат.) почка’

počtí adv. ‘почти’: *Nó, a vótkoo čújete k'íl'ko boólo, i zóws'ím málén'- ko vótkoo boólo, i l'úde počtí tvérez'i.*

podóšv|a, gen. -*oo*, dat. *podóšv'i*, acc. *podóšvu*, in. *podóšvow*, loc. *podóšv'i*, pl. *podóšvow*, gen. *podóšv'iw* f. I ‘подошва’

podrúž|a, acc. -*u* f. I ‘подруга’

poduška, pl. *poduškó* f. I ‘подушка’ ⇒ *párna*

[pojániti]: (i)s=*poyániti*, ft. 1 sg. (i)s=*poyán'u*, 3 sg. (i)s=*poyánit* Па 'помазать менструальной кровью или чем-л. подобным («нечистым») болячки, бородавки, чтоб они прошли; ужалить (о змее); сделать что-н. недобroe'

pojánoj adj. 'плохой; некрасивый (о лице)': *Kotróje takóje pojánoje šo wsé yovorít to jazsohkánit.* ⇒ *paskúnncoj, nedóbroj*

pojár m. Па 'стакан, бокал'

pojóda f. I 'погода'

pojas, loc. *pójas'i/pójasou* m. Па 'пояс' ⇒ *yáčnik, frémbíj, rémín'*

pojíti, 1 sg. *póju*, 3 sg. *pójt* Па 'поить'

pok'ís m. Па 'ряд скошенной травы' ⇒ *pôl'íy*

pokójník m. Па 'покойник' ⇒ *neb'íščik, mertvéc'*

pokr'íwl'a f. Ia 'кровля'

pokróvęc', gen. *pokr'íwc'a* m. Па 'одеяло, покрывало'

pókroutka f. I 'незамужняя женщина, родившая ребенка'

polá, acc. *polú*, pl. *pólō*, gen. *p'íl/pól'íw* f. I 'вертикально стоящая каменная плита': *Skálō — totó tak'íi pólō strašn'íi.*

polá f. I 'клин (в одежде)'

pol'ádvic'a f. I 'радикулит'

pol'áŋka, gen. *-ŋko*, loc. *-n'c'i* f. I 'поляна в лесу'

pôle, loc. *pólī*, pl. *pól'á*, gen. *pol'íw/poléj* n. Ша 'не занятое под пашню безлесое пространство, пустошь'

polédic'a f. I 'гололедица'

pol'íy, gen. *polóyu* m. Па 'ряд скошенной травы' ⇒ *pok'ís*

pol'ížnic'a f. I 'роженица'

políc'a f. I 'отвал (часть плуга)': *Políc'a — šo bórrozdu perekóduje.*

políc'a f. I 'посудная полка'

polín'-múška f. I 'божья коровка'

poliváčka f. I 'лейка'

polokáti, 1 sg. *polóču*, 3 sg. *polóče* Id 'полоскать'

pôlomn'|a, gen. *-a* n. IIIb 'пламя' ☰ ⇒ *pál̄ovin'*

polonin|á, acc. *-ú*, pl. *polonínoj*, gen. *polonín* f. I 'гора, вершина и склоны которой пригодны для пастьбы скота, в первую очередь'

овец; горное пастбище: *Poloniná — jakščó nejé l'ísu, tam skót pasé.*

polosá, acc. *pōlosú*, pl. *pólosω/polósω*, gen. *polós* f. I ‘полоса’
[*pološítı*]: (*i*)*s=pološítı s'a*, ft. 1 sg. (*i*)*spološú s'a*, 3 sg. (*i*)*spološít s'a*
Па ‘испугаться’

poloténce, pl. *polotén'c'a* n. IIIa ‘кусок полотна’

polótri, 1 sg. *pól'u*, 3 sg. *póle*; pt. m. *polów*, f. *polóla* Ic ‘полоть’

polotnó, pl. *polótna*, gen. *polót'n'iw* n. IIIa ‘полотно; кусок тканой материи’: [Покойнику накрывали] *poltnóm domášnoom, tkánnoom, domášnoom poltnóm.*

polóva, acc. *pólóvu* f. I ‘полова’

polovín|a, gen. -*ø* f. I ‘половина’: *Trí rókoo i polovína, jag d'ido m'íj umér.* ⇒ *p'iw*

polówn'a, loc. *polówni* f. I: *Zabów v'ín sob'í wz'áti jájc'a na polówni.*
⇨ ср. *пелевня* ‘амбар, сеновал и т. д.’ Жел. 607 ⇨ ⇒ *stodóla, s'in'ánik, tok*

polováj adj. ‘светло-коричневый’

pol'ováj adj. ‘полевой’: *pól'ová bloščíc'a* ‘«полевой» клоп’

Pólšča, gen. *Pólšči*, acc. -*u*, in. *Pólščęw*, loc. *Pólšči* f. I ‘Польша’

pomálω adv. ‘медленно, не спеша’: *Dóžž imzít — pomálω padé.*

pomełó n. IIIa ‘венник’ ⇒ *mitlá*

pomeží praep. + acc. ‘между (направ.)’: *Ta šcé pomeží totóš kosíc'i načín'at papír'a.*

póm'üč, gen., loc. *pómoči* f. IV ‘помощь’ ◇ *na pómocí* + dat. ‘в помощь кому-л.’

pómink m. Па ‘поминки (на 40-й день)’: *U sórok n'n'iw pómink.; Pómink, sórok n'n'iw.*

pomójnic'a f. I ‘чан для помоеv’

ponéd'iłok, gen. -*lka* m. Па ‘понедельник’: ..*ta počináli* [свадьбу] и *ponéd'iłok vécerom, a.. u v'iwtórog yul'áli.*

póniž praep. + gen. ‘(вниз) до’: [*þún'a*] *póniš kól'in, do kól'in taká.*

poperéčka f. I ‘двуручная пила’ ⇒ *pilá*

popérek m. Па ‘поясница’ ⇒ *križí*

póp'il, gen. *pópel|u*, in. -*om* m. Па ‘зола, пепел’

poprí praep. + gen. ‘подле, рядом с’: *A ták xlópc’ovi — popri n’óyo z v’iňkóm kręsán’u kladút.* ◊ *popri xášči* ‘по краю леса’ ⇒ *kólo* ॥ cp. Син. *poprí r’ikú* ‘по реке, со стороны реки’

póprostu adv. ‘попросту, просто’: *⟨A когда человек вот умирает..⟩ A ják čolov’ík, ta ták, čolov’ík póprostu.. póprostu zows’ím ták sob’í, ta i ws’ó. ⇒ prósto*

porá, acc. *porú*, pl. *pórω*, gen. *por* f. I ‘пора’: *do tóox pór* ‘до тех пор’
por’ádok m. Па ‘порядок; распорядок’: *Stárosta [на свадьбе] vedé por’ádok* ‘Староста организует соблюдение свадебного обряда’.; *No wžé tám domášn’i divíli s’a, jak’is’ rádiči blís’k’i domášnoox za por’átkom.*

por’íγ, gen. *poróγa*, pl. -o m. Па ‘порог’

poros’á, gen. -ti n. VI ‘поросенок’

porosítı s’a, 3 sg. *porosít s’a* Па ‘пороситься’

[**porošítı**]: *za=porošítı, ft. 1 sg. za=porošú, 3 sg. za=porošít* Па ‘запылить’

poróškoo pl. t. II ‘порошки (лекарства)’: *Ta xódít toydoó do bab’íw, ta mástít, ta poróškoo jís’c..*

porótı, 1 sg. *pór’u*, 3 sg. *póre*; pt. m. *porów*, f. *poróla*; imp. 2 sg. *porí*; ptc. *po=porótøj* Ic ‘пороть (ткань)’ ॥ *ros=porótı* ‘распороть’

pórox, gen. *pórøxu* m. Па ‘пыль’

porožnítı, 1 sg. *porožn’ú*, 3 sg. *porožnít* Па ‘опорожнять’ ॥ (i)s=*porožníti*, ft. 1 sg. (i)s=*porožn’ú*, 3 sg. (i)s=*porožnít* ‘опорожнить’

porožnooj adj. ‘порожний, пустой’

pórskaťı, 1 sg. -ju, 3 sg. -t III ‘чихать (о животных)’

[**pórtitı**]: (i)s=*pórtiti*, ft. 1 sg. (i)s=*pórču*, 3 sg. (i)s=*pórtit* Па ‘испортить’ ⇒ [kazítı]

porznooj adj. ‘непостный’: *Ta r’ížud bér’v’ínok u v’iwtórok, u porznooj déń’.*

pós’c’il’, gen. *pósteli*, in. *pós’c’il’u*, loc. *pósteli*, pl. *postélɪ*, gen. -ej, in. *postél’ami/postél’ámi*, loc. *postél’ax/postél’áx* f. IV ‘постель, кровать’: *Trí nnó ležáw na pósteli.; na qtotú pós’c’il’* ‘вон на ту кровать’

poséstra f. I ‘близкая подруга’

pos'l'ínncoj adj. ‘последний’

postélin'á, gen. -á n. IIIb ‘постельные принадлежности’

póstiti, 1 sg. *póšču*, 3 sg. *póstit* Па ‘поститься’

pot, gen. *pótū* m. Па ‘пот’

pót'a, gen. -*ti* n. VI ‘птица’ ⇒ *ptax*, *ptíc'a*

pót'ačcoj adj. ॥ poss. ⇒ *pót'a*

pótak m. Па ‘(ткацк.) уток’

pót'ičok m. Па ‘ручеек’ ॥ dem. ⇒ *pót'ik*

pót'ik, gen. *pótok|a*, pl. -*o* m. Па ‘речка, ручей’

[*pót'ítí*]: (*i*)*s=pót'ítí* Ic ‘вспотеть’ ⇒ [*pr'ítí*]

pótómu pron. adv. ‘потом’ ⇒ *dále*, *pak*

pótomú pron. adv. ‘поэтому, потому’

póttrux m. Па ‘лёгкие, печень’ ◇ *b'ilooj póttrux* ‘лёгкие’; *čórnooj póttrux* ‘печень’ ⇒ *pečíňka*

povála f. I ‘потолок’

povér' praep. + gen. (?) ‘поверх; через’: *I v'inók povér' tóyo ták* [кли].; *A k'in' s'a šcós' u xášči napúdiw, is xášči, ta k'in' t'ikáw, ta totó povér' méne..*

pov'ísl'aník m. Па ‘висельник (самоубийца)’: *Ta tó pov'ísl'aník, jak s'a pov'ísit.*

pov'itrúl'a, pl. -*i* f. I мифологический персонаж, имеющий женское обличье: *D'u'i d'íwkoo, ta tak'i, káže, fájn'i, žówt'i, fájno ubrán'i, káže. A volós'a w níx zemléw, káže, t'aynúli. [...] A totó pov'itrúl'i boóli!*

[*pównití*]: *na=pówniti*, ft. 1 sg. *napów|n'u*, 3 sg. -*nit* Па ‘наполнить’

pówno adv. ‘много; достаточно’

pówncoj adj. ‘полный’

pówsti, 1 sg. *pówzú*, 3 sg. -*é*; pt. m. *pówz*, f. *pówzla*; imp. 2 sg. *pówzí* Ia ‘ползти’ ॥ *pó=pówsti*, ft. 1 sg. *pó=pówzú*, 3 sg. *pó=pówzé*;

pt. m. *pó=pówz*, f. -*la*; imp. 2 sg. *pó=pówzí* ‘поползти’

pówwin', gen. *pówweni* f. IV ‘половодье, паводок’ ⇒ *velíka vodá*

pówx, gen. *pówx|á*, pl. -*o* m. Па ‘мышь-полевка’

póxtnúrcoj adj. ‘хмурый, смурной’

póxoron m. Па ‘похоронный обряд’: *Nó ta pak u cér'kvę ji boώw pόxorон.*

poxrésnic'a f. I ‘крестница’

poxrésnik m. Па ‘крестник’

poxríptina f. I ‘позвоночник’

[**pozdítı**]: *za=pozdítı s'a*, ft. 1 sg. *za=požžú s'a*, 3 sg. *za=pozdít s'a*
Па ‘опоздать’

[**pr'ačí**]: *za=pr'ačí*, ft. 1 sg. *za=pr'ažú*, 3 sg. -é; pt. m. *za=pr'iγ/za=pr'áγ*, f. *za=pr'aylá*; imp. 2 sg. *za=pr'aží*; ptc. *za=pr'ázenooj* Ia ‘запрячь’

pr'ádivo n. IIIa ‘«полуфабрикат» конопли’: *Boóló ónde pr'ádivo, a dálé toydóo pak totó česáli na šcít*, *qts'ák, a dálé pr'áli na kudéli*.

práyn|uti, 1 sg. -u, 3 sg. -e; pt. m. -uw, f. -ula Ig ‘желать’

pr'ámo adv. ‘прямо (идти и т. п.)’

pránnik m. Па ‘валек для стирки белья’

prápor, gen. -a, loc. *prápor'i* m. Па ‘« знамя » (свадебное)’: *Aj prápor takooj já u drúškoo. Ta drúžba nesé tój prápor.. krasívooj plát, b'ílooj, a zvér'xu červónooj*.

pr'asló, pl. *pr'ásla*, gen. *pr'ásel* n. IIIa ‘прясл (изгороди)’

pr'ásti, 1 sg. *pr'adú*, 3 sg. -é; pt. m. *pr'aw*, f. *pr'ála*; imp. 2 sg. *pr'adí* Ia ‘прясть’ || *na=pr'ásti*, ft. 1 sg. *na=pr'adú*, 3 sg. -é; pt. m. *napr'áw*, f. -la; imp. 2 sg. *na=pr'adí*; ptc. n. *na=pr'ádenooj/na=pr'ázenooj* ‘напрясть’

pr'átati, 1 sg. -ču, 3 sg. -če Id ‘прятать’

pr'átati, 3 sg. -če Id ‘(безл.) нарывать’

práti, 1 sg. *pér'u*, 3 sg. -e; pt. m. *praw*, f. *prála*; imp. 2 sg. *perí*; ptc. *po=prátooj* Ib ‘стирать (белье)’

práwda, acc. -u f. I ‘правда’: *Tág boóló, tak'í boólí slúčaji, tóčno, to práwda, bo l'úde boólí tak'í ščo tó t'aml'át. ⇒ práwda* adv. ‘правда, вправду’: *U méne práwda na svád'b'i tág boóló véselo. ⇒ na-práwdu*

prawdáti s'a III ‘оправдываться’

[**práviti**]: *na=práviti*, ft. 1 sg. *na=práwl'u*, 3 sg. -vit Па ‘выпрямить; погладить (утюгом)’ || *po=práviti* ‘поправить, починить’ || *pri=prá-*

viti о еде: ‘приправить?, приготовить?’ || (i)s=*práviti* ‘смастерить’
|| voo=*praviti* ‘выпрямить’

práwnuk m. Па ‘правнук’

právωj adj. ‘правый (не левый); прямой’

pravōj adj. ‘правый, прав’

prážti, 1 sg. -u, 3 sg. -it Па ‘жарить (на сковороде, противне)’ ⇒ *smážiti*, *žáriti*

práža, acc. -u f. I ‘пряжа’

prejážn', gen. -zni, in. -z'n'ow, loc. -zni f. IV ‘приязнь, любовь’

prejmák m. Па ‘приемный ребенок’ ⇒ *slúška*

préjmič m. Па ‘приемный ребенок’ ⇒ *slúška*

[**pr'iýáti**]: u=*pr'iýáti*, 1 sg. -ju, 3 sg. u=*pr'iyat* III ‘запрягать’

pr'isnōj adj. ‘пресный, без дрожжей (о тесте, хлебе)’

[**pr'ítí**]: u=*pr'ítí*, ft. 1 sg. -ju, 3 sg. -je Ic ‘вспотеть’ ⇒ [*pot'ítí*]

[**pr'itíftí**]: za=*pr'itíftí*, ft. 1 sg. -čú, 3 sg. -tíftí Па ‘запретить’

pr'ízvišče n. IIIa ‘прозвище’: *Bo ták nás pr'ízvišče takóje, sil'ská názva taká.*

pri praep. + loc. ‘при, во время’: *pri svád'b'i* ‘на свадьбе, во время свадьбы’; *pri vojn'i* ‘во время войны’; *Ta víli v'ín'c'i, r'ízali bér-v'ínok*, *pri tómu bér'v'íjkovi látkali*. *Tak'i p'is'ní s'p'iváli*; *Tá pri tómu časú kolí víli, tóže s'p'iváli..*; *Tám kolís' pri vojn'i ta ne dúze móž boólo, já d'itvakóm boóla taj totó tág dóstá t'áško s'a žílo.*

príyoršči pl. ‘пригоршни’ ⇒ *žmén'i*

prikrásno adv. ‘красиво, прекрасно’: *Ták prikrásno zatrumbécut.*; *prikrásno s'p'ivájut.*

príkrowka f. I ‘крышка’

prípečok, gen. -čka m. Па ‘припечек (часть печи)’

prip'iw, gen. -va m. Па ‘припевка (напр., свадебная)’: *Tá pri tómu časú kolí víli, tóže s'p'iváli, látkali, tág y.. nó, prip'iw takój u nás jé.*

pripíralo n. IIIa ‘спинка стула’

pripov'itka f. I ‘обычай, предание’: *Taká pripov'itka, nóyoo ne slób'ið-no zakroováti* [покойнику в гробу]. ⇒ *priwočka*

- prír'iz**, gen. -u m. Па 'лук-севок': *Ta kolí l'ítom, ta jé takóje – prír'iz moó klíčeme, takóje né cibúl'a, aj takóje dúže dr'ibnésen'koje.*
- pristýloj** adj. 'спелый' ⇒ *s'p'íloj*
- pris'v'atáj**: *Pris'v'atá D'ivíc'a* 'Пресвятая Дева, Богородица'
- príšči** pl. t. [I-II] 'прыщи'
- prítrud**, gen. -a m. Па 'нарыв'
- priváčka** f. I 'обычай' ⇒ *prípoč'itka*
- priváčklaj** adj. 'привыкший'
- prólu**b****, gen. -ba, in. -bom, loc. -b'i, pl. -boø, gen. -b'üw, in. -bamı m.
Па 'прорубь'
- proróčiti**, 1 sg. -u, 3 sg. -it Па 'пророчить, пророчествовать'
- prorokováti**, 1 sg. *prorokúju*, 3 sg. -e Ie 'пророчить, пророчествовать'
- prosíti**, 1 sg. *próšu*, 3 sg. *prósit*; imp. 2 sg. *prosí*; ptc. *za=prošénwoj*
Па 'просить'
- próso** n. IIIa 'просо'
- prostíti**, ft. 1 sg. *proščú*, 3 sg. *prostít* Па 'простить'
- prósto** adv. 'просто': *Išcé i ne boólø w mód'i kápc'i, noskoó tak'i vqw-n'án'i robíti, a prósto plat'aŋkoo robíli..* ⇒ *póprostu*
- próstowj** adj. 'прямой': *próstá doróya*
- [**próšovati**]: *za=próšovati*, 1 sg. *za=próšuju*, 3 sg. -e Ie 'приглашать':
Ážboø dókoo čekájut molodoóx, dés' móže zapróšujut išcé abo šcó. ⇒
[klikáti] ☰ iter. ⇒ *prosítı*
- prót'iw** praep. + gen. 'напротив': *Vóó boø znájete dé podívíli záwtra, prót'iw škóloø u t'íj xóóži.*
- protívit s'a**, 1 sg. *protíwl'u s'a*, 3 sg. *protívit s'a* Па 'противиться, сопротивляться'
- protívnoj** adj. 'противный, неприятный': Šcó *protívnoje, to ws'ó mers'kóje.; Oskuer'nítí l'udínu – protívnoje pov'ísti.*
- próval** ◇ *upróval, upróva* adv. 'вниз': *Id yór'i, nó ta ne bdút upróval klásti, aj yor'í* [головой хоронят покойника]. ⇒ *dol'í*
- [**prudíti**]: *na=prudíti s'a*, ft. 1 sg. -žú s'a, 3 sg. -dít s'a Па 'напрячься' ⇒ *[prúžiti]*
- prút**, gen. -a, in. -om, pl. -oo m. Па 'прут'
- prút'a**, gen. -a n. IIIb ☰ coll. ⇒ *prut*

pruthój adj. ‘быстрый, шустрый’

[*prúžiti*]: *na=prúž|ti s'a*, ft. 1 sg. -u s'a, 3 sg. -it s'a Па ‘напрячься’
 ⇒ [prudíti]

psováti Ie ‘ругать, бранить’

pšeníč'a, gen. -c'i, dat. pšeníci, acc. pšeníc'u, in. pšeníčew, loc. -ci
 f. I ‘пшеница’

pšonó n. IIIa ‘пшено’

ptax m. IIa ‘птица’: *Ptáx takoój, d'átel.* ⇒ *ptíc'a, pót'a*

ptíc'a f. I ‘птицы, птица (собир.)’: *Kúrka, yúska, ptíc'a kvóčit ws'á.*
 ⇒ *ptáx, pót'a*

puc'ún'c'koj adj. ‘малюсенький’: *Išcé ónde jak kúrka jajcé znése, ta
 takóje puc'ún'c'koje..* ⇒ *dr'ibnésen'koj*

púčiti, 3 sg. -it IIa: *Púčit mené túj — kášlati xóču.*

puc'ftri, 1 sg. -ú, 3 sg. -ít IIa ‘давить, жать (творог, сыр, ягоды)’ ||
 (i)s=puc'ftri id. (сов. в.)

[**púditi**]: *na=pú|diti*, ft. 1 sg. -žu, 3 sg. -dit IIa ‘напугать’ || *na=púditi
 s'a* (+ acc.) ‘испугаться (чего-л.)’: *Ták s'a n'a napúdila, ta ták
 t'ikála w zvórnu.; No ta sokót'ila-m, obó ne jíslí w xášcu, obó s'a
 ne napúdili dásčo.*

púgolowkoo pl. [I-II] ‘головастики’

[**púkatr**]: *po=púkati s'a* III ‘распуститься (о почках на дереве); рас-
 трескаться (о губах)’ || iter. ⇒ *puc'ftri*

pul'ák m. IIa ‘индюк’

pul'čá, gen. -ti n. VI ‘индюшонок’

[**pulitr**]: *vó=puliti* IIa ‘вытаращить (глаза)’ || *vóópuliti s'a* ‘вытара-
 щиться’

púl'ka, pl. *pul'koó* f. I ‘индюшка’

pup, gen. *púp|a*, pl. -oo m. IIa ‘пуп, пупок’

púpēc', pl. *púpc'i* m. IIa ‘(бот.) почка’ ⇒ *brún'ka*

pupoviná f. I ‘пуповина’

pupóvin'a, gen. -a n. IIIb || dem. ⇒ *pupoviná*

pustíti, ft. 1 sg. *púšču*, 3 sg. *pústít* IIa ‘пустить’: *Ta d'ido yo pustíw
 do xóži, ta v'ín sôb'i s'íw.; Ta máma n'a ne pustíla dô n'oýó,
 op'ját služíti.* || *vó=pustiti*, 3 sg. *vó=pustit* ‘выпустить; уронить’

[**pustóšiti**]: (i)s=*pustóšiti*, ft. 1 sg. (i)s=*pustóšu*, 3 sg. (i)s=*pustóšit* IIa 'опустошить; привести в негодность': *spustóšiti súkn'u; travú p'-rváti ta spustóšiti ščo s toyó níč.*

pustoj adj. 'пустой, незаполненный; пустой, никудышный (о человеке)' ♦ *N'aj idé v'íts'i na pus'c'i pustóón'i!* — «проклинательство» чёрта, приговор-оберег

pustoń'a f. I: *N'aj idé v'íts'i na pus'c'i pustóón'i!* ⇒ *pustoj*

puščati, 1 sg. *puščáju*, 3 sg. *puščat* III 'пускать; сплавлять (лес)': *Derevítí — rubátí dérevo, puščáti dérevo, z dérevom robíti.* ¶ iter. ⇒ *puštíti*

[**puščiti**]: *rós=puščíti*, ft. 1 sg. -ú, 3 sg. -ít IIa 'разрыхлить, распушить': *róspuščíti zéml'u* ⇒ [*terebíti*]

púška, pl. *puškoj* f. I 'подушечка пальца'

put', gen. *put'á*, pl. -í m. IIa 'путь' ⇒ *doróya*

pút'o, pl. -a, gen. *put* n. IIIa 'длинная веревка для связывания бревен'

pux, gen. *púxa* m. IIa 'пух'

puxloj adj. 'пухлый'

púžalo n. IIIa 'пугало'

púžati [III] 'пугать' ¶ iter. ⇒ [*púditi*]

pooskáti, 1 sg. -ju, 3 sg. *pooskat* III 'взнуздывать коня'

poosok, gen. *poosk|a*, loc. -u, pl. -oo m. IIa 'морда, пасть'

R

[**r'abfíti**]: *pø=r'ab|ítí*, ft. 1 sg. -l'ú, 3 sg. -ít IIa 'украсить картинками, вышивкой, сделать пестрым': *Pø'r'abíti rušník — dvá abo trí c'v'itoj.*

[**rabl'áti**]: *voo=rabl'áti*, 3 sg. *voo=rábl'at* III 'вырабатывать' ¶ iter. ⇒ *robíti*

r'ábwoj adj. 'пегий, пестрый'

r'ad, gen. *r'ad|ú*, pl. -oo m. IIa 'ряд'

r'ádom adv. 'рядом, возле'

rá|diti, 1 sg. -žu, 3 sg. -dit IIa 'советовать' ¶ *ráditi s'a* 'советоваться'

- r'adíti**, 1 sg. -žú, 3 sg. -dít Пा ‘класть заправку (в еду), класть в качестве заправки’ ¶ za=r'a|díti ‘положить заправку’
- ráðooj** adj. ‘радостный’
- raj**, gen. rája/ráju, in. -om, loc. rají/rajú m. Па ‘рай’
- rak**, gen. rák|a, pl. -oo m. Па ‘рак (зоол.); рак (болезнь)’
- rákuška** f. I ‘раковина’
- rán|a**, acc. -u, pl. -oo, gen. ran/rán|iw f. I ‘рана’
- r'an'd'iwník**, pl. r'an'd'iwníkoó m. Па ‘половик, сотканный из лоскутов, «дорожка»’: Nó, ta r'an'd'iwníkoó tkáli ototóo, ci vídite.
- ranén'ko/ranéjko** adv.: Bo dúze ranéjko tréba wstaváti.; Obójste svaškoó prejší ranén'ko! ¶ dem. ⇒ ráno
- [**raníti**]: po=raníti, ft. 1 sg. po=ran'ú, 3 sg. po=ranít Па ‘сделать слишком рано’: Ja poraníla wstáti. ¶ po=raníti s'a id.
- [**raníti**]: po=raníti, ft. 1 sg. po=ran'ú, 3 sg. po=ranít Па ‘ранить’
- rájkom** adv. ‘утром’
- ráno**, comp. ránše/ránče adv. ‘рано; утром’: Cílu n'ič yul'ájut u séredu vécir, a u četvér' ráno, dó s'v'ita...; A prixód'at obóčno u tríčasoo ráno, dó s'v'ita.
- [**rastáti**]: na=rastáti, 3 pl. na=rastajut III ‘расти, разрастаться’: Óy-nišče — malínoó tám narastájut. ¶ iter. ⇒ rostí
- r'ašénwoj** adj. ‘в складках’
- [**ratíti**]: po=ra|títi s'a, ft. 1 sg. -čú s'a, 3 sg. -títi s'a Па ‘поругаться’
- ratováti**, 1 sg. -úju, 3 sg. -úje; imp. 2 sg. -új; ptc. po=ratóvanwoj Ie ‘спасать’
- rax|ováti**, 1 sg. -úju, 3 sg. -úje; imp. 2 sg. -új; ptc. po=raxóvanwoj Ie ‘считать’
- raz**, gen. rázu m. Па ‘раз’
- raz** adv. ‘однажды’: Sníw mi s'a ráz. ♦ drúýooj ráz ‘в другой раз’ ♦ ⇒ dváraz ¶ cp. náraz
- [**razití**]: za=ra|zíti, ft. 1 sg. -žú, 3 sg. -zít / za=rá|zíti, ft. 1 sg. -žu, 3 sg. -zít Па ‘заразить’ ¶ ob=ra|zíti, 1 sg. -žú, 3 sg. -zít ‘обидеть’ ⇒ [skorbítí]
- rázom** adv. ‘вместе’: Ta užé ták jakós’ prisvójilo s'a, ščo ws'i rázom žéjeme..; Kotroój [покойник] rót roznímat, ta z'jázujuť mu ták, yólou, ták ws'ó rázom. ⇒ ujénno

rázom iz praep. + instr. ‘вместе с’: *Isús Xristós boów rázom iz Bóym.*

rebrák m. Пा ‘«рубец» для глаженья белья’

rebró, gen. -á, pl. *rébra*, gen. *rebér*, loc. *po rébr'ix* n. IIIа ‘ребро’: *s'jatíti kopačóm po rébr'ix* (шутл.)

rečí, 1 sg. *recíú*, 3 sg. -é; pt. m. *r'ik*, f. *reklá*; imp. 2 sg. *rečí* (редк.)

Ia ‘говорить, сказать’ || *u=rečí*, ft. 1 sg. *u=recíú*, 3 sg. -é; pt. m. *u=r'ik*, f. *u=reklá* ‘сглазить’: *Urekli, urókoo wpáli.* || *za=rečí*, ft. 1 sg. *za=recíú*, 3 sg. -é; pt. *za=r'ik*, f. *za=reklá*; ptc. *za=recénwoj* ‘заговорить (болезнь, зуб и т. п.)’ || *za=rečí s'a* ‘заречься, отказаться’

redíška f. I ‘редиска’: *Redíška — tó je čerléna réťka.*

reménčik, gen. -a, pl. -ow m. Пा ‘ремешок’ || dem. ⇒ *remín’*

remín’, gen. *remén'a/remén'á*, dat. *remén'óvi*, in. -óm, loc. -óvi, pl. -i, gen. -íw, dat. -ám, in. -ámi, loc. -áx m. Па ‘ремень’ ⇒ *pójas*

remín'c'i pl. t. II ‘ремни у цепа’

remiškoó pl. t. II ‘ремни у цепа’

reſel'íwk'a, gen. -ow f. I ‘терка’

réšeto, in. *rešetóm*, loc. *na réšet'i*, pl. *réšet|a*, gen. *rešét* n. IIIа ‘решето’

rét'ka f. I ‘редька’

rev|áti, 1 sg. -ú, 3 sg. -é; pt. m. -áw, f. -ála Ib ‘плакать, рыдать;реветь’: *Máti yl'ádat, máti revé, dé, dέ s'a d'itvág d'íw...* || *za=reváti*, ft. 1 sg. -ú, 3 sg. -é ‘зарыдать; зареветь’

r'ič, gen. *réči*, in. *r'ičow*, loc. *réč|i*, pl. -i, gen. *rečej*, in. *r'ičmi* f. IV ‘вещь’

r'ička f. I || dem. ⇒ *r'iká*

r'íd, gen. *ródú*, pl. *rodoó* m. Па ‘род, родственники’ : ... *ta obzírat s'a molodá na poróz'i do xóži, ščo oboó u její r'íd udaváli s'a d'iti.* ⇒ *r'idn'á, rodína, sim'já, domášn'i; fil'*

[**r'ídfti**]: *pō=r'i|dítı*, ft. 1 sg. -žú, 3 sg. -dít Па ‘проредить’

r'ídñ'á, acc. -ú f. I ‘родня, родственники’ ⇒ *r'íd, rodína, sim'já*

r'iý, gen. *royá*, in. -óm, pl. *róyw*, in. *royámi* m. Па ‘рот’

r'ij, gen. *rojá/rója*, dat. *rojóvi/rójovi*, in. *rojóm/rójom*, loc. *rojí*, pl. *rojí|í*, gen. -íw, dat. *rojám*, in. -ámi, loc. -áx m. Па ‘рой’

r'ík, gen. *róku*, pl. *rokó* m. Па ‘год’ ⇒ *y'íd*

r’ik|á, acc. -ú, pl. *r’ikω*, gen. *r’ík* f. I ‘река’

[**r’ikáti**]: *na=r’ikáti*, 1 sg. -ju, 3 sg. *na=r’ikat* III ‘жаловаться на кого-л.; давать имя ребенку’ || *za=r’ikáti s’a*, 1 sg. -ju *s’a*, 3 sg. *za=r’ikat s’a* ‘зарекаться’ || *u=r’ikáti* ‘подвергать сглазу’, несов. от «сглазить» || iter. ⇒ *rečí*

r’in’, gen. *r’ine* f. IV ‘мелкий гравий, галька’

r’ípa, acc. -u f. I ‘картофель, картошка’ ⇒ *kartoška*

r’ipína f. I ‘картофелина’

r’iskoój adj. ‘мелкий’: *muká r’iská* ‘мелкая мука’

r’ist, in. *róstom* m. Па ‘рост’

R’istvó n. IIIa ‘Рождество’

r’išča n. IIIb ‘хворост’

r’ista f. I ‘остаток, осталльное, осталльные’

r’itkoój adj. ‘редкий (о лесе, зубах, волосах, решете); жидкий (о супе, каше); спитой (о чае)’

[**r’iwnáti**]: (i)*z=r’iwnáti* III ‘сравнять’ ⇒ [*r’iwnítı*]

r’iwniná f. I ‘равнина; плоская вершина горы’

[**r’iwnítı**]: (i)*z=r’iwnítı*, ft. 1 sg. -n’ú, 3 sg. -nít Па ‘сравнять’ ⇒ [*r’iwnáti*]

r’ixtováti s’a, 1 sg. *r’ixtúju s’a*, 3 sg. -e *s’a* Ie ‘готовиться’ || *voo=r’ixtovati* ‘доделать, приготовить’: *A moó šče ses’ú xoóži ne voo’ixtovati boóli*.

r’ízatı, 1 sg. *r’ížju*, 3 sg. -e Id ‘резать’ || *v’id=r’ízatı* ‘отрезать’: *Ta yó-lów v’idr’ízalı ta vérlı*. || *na=r’ízatı* ‘нарезать’ || *voo=r’izatı* ‘вырезать’ || *za=r’ízatı* ‘зарезать (напр., свинью)’

r’ízin’ m. Па ‘кусок, «шмат» сала’

r’ízníc’á f. I ‘разница’

r’íznoj adj. ‘разный, различный’

[**r’ízovatı**]: *qb=r’ízovatı*, ptc. *qb=r’ízovanooj* Ie ‘обрезать’: *Tak r’ípu ci čís’c’at ci onták, obr’ízovana ta ták, po starodáwnomu.* || iter. ⇒ *r’ízatı*

ríŋka f. I ‘сковорода на трех низких ножках’: *Ríŋka — žáritı w n’ó-mu tréba, vat’ sálo, vad’ mn’áso.*

rípa|ti, 1 sg. -ju, 3 sg. -t III ‘стучать, хлопать (например, дверьми)’

- robíti**, 1 sg. *róbl'u*, 3 sg. *róbit*; imp. 2 sg. *robí*; ptc. pl. *roblén'i* Па 'делать; работать' || (i)z=*robíti*, ptc. (i)z=*roblénōj* 'сделать': *Já ws'ó zrobíw.* || na=*robíti* 'наделать': *Dawnó kolíz' dawnó taj i ne boólo dáčasom kerečuná, líše iz v'īws'ánoji mukoo tak'ii qščípkoo si narobíla ta..* || voo=robiti 'изготовить; выделать (шкуру, кожу)'
- robóta**, loc. *rqbót'i* f. I 'работа': *A soóno p'ijšílí dēs' po rqbót'i.*
- [**róčiti**]: u=róčiti, ft. 1 sg. u=róču, 3 sg. u=róčit Па 'сглазить' || z=u=róčiti id. || iter. ⇒ *rečí*
- ródic̄**, gen. -a, pl. *ródic̄i*, gen. -iū m. Па 'родственник' ⇒ *r'íd, domášn'i*
- rodímka** f. I 'красноватая большая родинка'
- rodína** f. I 'семья; все родственники' ⇒ *sim'já, r'íd, r'ídn'á, domášn'i*
- róditi**, ft. 1 sg. *róžu*, 3 sg. *ródít* Па 'родить' || u=róditi 'родить': *Túj jenná žíjka ne moylá wróditi.* || u=róditi s'a 'родиться': *Ják umérila, taj pák s'a wródilo.* || na=róditi s'a 'родиться': *A p'ís'l'a naródiw s'a Isús Xristós.*
- rojíti s'a**, 3 pl. -át s'a Па 'роиться (о пчелах)'
- rójtō** pl. t. [I-II] 'оборки': *A plát velíkooj, b'ilílo klíkalo s'a... Po krajáx tak'í rójtō bóli, nó.*
- romáška** f. I 'ромашка'
- rónnōj** adj. 'родной'
- ropá**, acc. *ropú* f. I 'рассол (перенасыщенный раствор соли в воде)'
- ropúxa** f. I 'жаба': *Koropán'a po pol'áx, ropúxa u vod'í.* ⇒ *koropán'a*
- rosá**, acc. *rosú* f. I 'поса'
- rosáda** f. I 'рассада'
- ros'íw** m. Па: ... *zvar'át ros'íw is kapústoo, kapústu ták nár'itko, ta p'ídbivájut.*
- róslwōj** adj. 'рослый'
- rostí**, 1 sg. *rostú*, 3 sg. *rosté*; pt. m. *r'ís*, f. *roslá* Ia 'растя' || p'íd=rostí, ft. 1 sg. p'íd=rostú, 3 sg. p'íd=rosté, 1 pl. p'íd=rostemé; pt. m. p'íd=r'ís, f. p'íd=roslá 'подрастя' || voo=rosti 'вырасти'
- Róstoka** f. I топоним, с. Ростока
- rot**, gen. *rót|a*, pl. -oo m. Па 'рот'
- rovésnik** m. Па 'ровесник'

- rozú|m*, gen. -ma, dat. -movi, in. -mom, loc. -m'i, pl. -moω, gen. -m'iw, dat. -mam, in. -mami m. Па ‘ум’
- rozum'ítí*, 1 sg. -ju, 3 sg. -je Ic ‘понимать’ || po=rozum'ítí ‘понять’
- rozúmnωj* adj. ‘умный’
- róža*, gen. róži, in. róžow f. I ‘рожа (болезнь свиней)’
- rožén* m. Па ‘вертел, шампур’
- róženic'a* f. I ‘роженица’
- rubáti*, 1 sg. -ju, 3 sg. rúbat III ‘рубить’
- rubéc'*, gen. rupc'á m. Па ‘шрам’
- ručíti s'a*, 1 sg. -ú s'a, 3 sg. -ít s'a Па ‘обручаться’ || za=ručíti s'a, ft. 1 sg. -ú s'a, 3 sg. -ít s'a ‘обручиться (исполнить церковный обряд за несколько недель до свадьбы)’: A moř kolí s'a s svójim poberáli, tám prejší, posvátali-smě s'a, pák-isme drúyooj dén' p'íslí zaručíli s'a do cérkvi. Zaručíli-smě s'a, támko, totó stojálo.. májže dvá vat' trí toózn'i, ne pamn'atáju tóčno. Nó dále p'ís'l'a tóyo r'ixtúje s'a na svád'bu... || po=ručíti s'a ‘поручиться’
- rúčka*, gen. -ω, dat. rúcc'i, acc. rúčku, in. -qw, loc. rúcc'i, pl. ručkoω, gen. ručók, dat. ručkám, loc. -áx f. I 1. ‘ручка (маленькая рука)’; 2. ‘ручка, рукоятка (косы, цепа, серпа)’
- ručník* m. Па ‘рушник’ ⇒ *rušník*
- rudá*, acc. -ú f. I ‘бурая гниль (болезнь растений)’
- rudobj* adj. ‘коричневый’
- ruká*, gen. -oω, dat. ruc'i, acc. ruków, loc. ruc'i, pl. rukoo, gen. rúk, dat. rukám, in. -ámi, loc. -áx f. I ‘рука’
- rukáw*, gen. rukavá, pl. -oω m. ‘рукав’
- rukavíc'a* f. I ‘рукавица’
- rukavíčka* f. I || dem. ⇒ *rukavíc'a*
- ruk'ýjma* f. I ‘поручень (у моста)’
- rukovodfti* Па ‘руководить’
- rúmn'anωj* adj. ‘румяный’
- rumoñ*, pl. rumoñoω m. Па ‘румын’
- rúno* n. IIIa ‘шерсть, состриженная с одной овцы’
- Rus'*, gen. Rúsí/Rusí, in. Rús'ow/Rús'u, loc. Rusí f. IV ‘Подкарпатская Русь’: P'ítkarpác'ka Rus’

rúsm, pl. *rusmoo* m. IIa ‘русин’

rusój adj. ‘русый’

rušník m. IIa ‘полотенце, «рушник»’: *pør'abíti rušník — dvá abo trif c'v'itoó.* ⇒ *ručník*

rux, gen. *rúxu* m. IIa ‘движение’

rúža f. I ‘роза’

rvan', gen. *rvánı*, in. *rván'qw*, loc. *rváni* f. IV ‘рвань’

rváti, 1 sg. *rvu*, 3 sg. *rve*; pt. m. *rváw*, f. *rvála* Ib ‘рвать’ || *rváti s'a na* + loc. ‘рвать друг у друга из рук, соперничать в добывании чего-либо’ || *p'i=rváti*, ft. 1 sg. *p'i=rv|u*, 3 sg. -e; pt. m. *p'i=rvá|w*, f. -*la* ‘порвать’

roóbt|a, acc. -*u*, loc. *roób'i*, pl. *roóbwo*, gen. *roob* f. I ‘рыба’

roóč|áti, 1 sg. -*ú*, 3 sg. -*ít* IIc ‘рычать; мычать’ || *za=rroóč|áti*, ft. 1 sg. -*ú*, 3 sg. -*ít* ‘зарычать; замычать’

roóčka f. I ‘рыло’ ⇒ *yúčok*, *roójka*

roójka f. I ‘рыло’ ⇒ *yúčok*, *roóčka*

roos', gen. *roos'|á*, in. -*óm*, loc. -*ú*, pl. *roós'i/roos'i*, gen. *roós'iw*, in. *roos'mí* m. IIa ‘рысь’

roóti, 1 sg. -*ju*, 3 sg. -*je*; pt. m. *roow*, f. *roóla*; imp. 2 sg. *roój*; ptc. *na=rroótooj* Ic ‘рыть (рылом — о свинье)’: *I svín'i w náz dík'i xó-d'at, roójut kartóšku.*

roóxów f. IV ‘носовая перегородка у быка (в которую вставляется кольцо)’

roóžój adj. ‘рыжий’

S

s'a см. [sebé]

sad, gen. *sádu/sáda*, dat. *sadóvi*, in. *sádom*, loc. *sadú*, pl. *sadoo*, gen. *sad'íw*, dat. *sadám*, in. -*ámi*, loc. -*áx* m. IIa ‘сад’

sádik, loc. -*u* m. IIa ‘детский сад’

sa|dítı, 1 sg. -*žú*, 3 sg. -*dít*; imp. 2 sg. -*dí* IIa ‘сажать (на место; растения)’ || *po=sa|dítı*, ft. 1 sg. -*žú*, 3 sg. -*dít*; ptc. *po=sažénwoj* ‘посадить’

sadoviná f. I ‘плоды, фрукты (в том числе томаты)’

s'ák pron. adv. ‘так’: *I s'ák is' s'óyo soroc̄koo nosíli.*

s'akooj adj. ‘такой, вот такой’: *A dálē polotnóm takoom b'iloom ukróo-li, s'akoó.. ⇒ takooj*

sálo n. IIIa ‘свиное нутряное сало’ ⇒ *solonína*

samodrúya adj. f. ‘беременная’ ⇒ *berémena, t'aška*

samorópka f. I ‘самоделка’: *Lis tó [krósna] otak'i roblén'i, samorópka.*

samooj adj. ‘один, одинокий; сам’: *Ta šcós' mi s'a žál' učinílo, ščo já samá, a soono p'išlí dēs' po robót'i, a ja samá ots'aká spála-m u xoží ta p'išlá-m id n'ómu na temet'iw, ta mu poprikázovala, ščo ják já róbl'u, samá-m.; Já samá u zim'i v'iddavála s'a.*

sannó n. IIIa ‘натертное место (у коня)’

sawtoór'a f. I ‘церковный ритуал в поминальный день (40 дней и годовщина после смерти)’: *Sawtoór'u róbime, i d'akoo tuj s'p'ivá-jut, i nesemé do cérv'e mukú, cíkor, xl'ib.. mukú, ta jájc'a.; D'ido-vi sawtoór'a bóóla «Xristós voskrés», ták s'p'iváli fájno. ♫ yodo-vá sawtoór'a (в годовщину после смерти); soroková sawtoór'a (в сороковой день после смерти)*

sažáti III ‘сажать’ □ iter. ⇒ *sadíti*

saženíc'a, pl. -i f. I ‘саженец’

scáti, 1 sg. *scu*, 3 sg. *sce*; pt. m. *scaw*, f. *scála*; imp. 2 sg. *sci* IIb ‘сажать’ □ *p'i=scáti*, ft. 1 sg. *p'i=sc|u*, 3 sg. -e ‘пососать’

s'c'íjkooj adj. ‘стойкий’

s'c'in|á, acc. -ú, pl. *s'c'inoo*, gen. *s'c'in* f. I ‘стена’

s'c'iw, gen. *stol|á*, in. -óm, loc. *stol'i*, pl. *stóloo*, gen. *stol'iw*, in. *stóla-mi* m. IIIa ‘стол’

se см. *sēs'*

[*sebé*], gen. *sebé*, *v'it sébe*, dat. *sob'i*, *it sóbi*, *si*, acc. *sebé*, *na sébe*, *s'a*, in. (*i*)*s sôbów*, loc. *na sôb'i* pron. ‘себя’: *Dawnó kolíz' dawnó taj i ne bóólo dáčasom kerečuná, lisé iz v'iws'ánoji mukoo tak'ii qščípkoo si narobfla ta..; Á, ne b'ijte s'a, n'ít, ne voópuſtit, aj ták sob'i l'áže ta déržit.*

seč, gen., dat. *séč|i*, in. -u/-qw, loc. *sečí* f. IV ‘моча’ ⇒ *močá*

selęz'iňka f. I ‘селезенка’

- [selítr]:** *pere=selíti s'a, ft. 1 sg. pere=sél'u s'a / pere=sel'ú s'a, 3 sg.*
pere=sélít s'a / pere=selít s'a Па ‘переселиться’
- seló,** loc. *sel'i/selú, pl. séla, gen. sel, loc. sélax* n. IIIa ‘село, деревня’
- seméro** num. ‘семеро’
- sémooj** num. adj. ‘седьмой’
- sérbaſti**, 1 sg. -ju, 3 sg. -t III ‘есть жидкую пищу, хлебать’
- sérce,** gen. *sérc'a, dat. -u, in. -om, loc. sérci, pl. sérc'á, gen. sérdéc'/sér-c'iw, in. sérc'ámi, loc. -áx* n. IIIa ‘сердце’: *T'ayotá na sérci.*
- serceviná** f. I ‘сердцевина дерева’
- sérđiti**, 1 sg. -žu, 3 sg. -dit IIa ‘сердить, дразнить’ ⇒ [deráti], *draž-níti* || *sérđiti s'a* ‘сердиться’ || *na=sérđiti s'a* ‘рассердиться’
- serdítsoj** adj. ‘сердитый, в дурном расположении’: *Šós' u n'ím kojít, serdítsoj, klópotoo máje.*
- seredá,** acc. *séred'u, pl. -oo, gen. séred'íw* f. I ‘среда (день недели)’: *U séredu abó w ponéd'ílok počínat s'a svád'ba.; Nó, seredá i p'ját-nic'a po Bóžomu p'ísno máje boóti.*
- serén** m. IIa ‘снежный наст’
- serénnooj** adj. ‘средний’ ◊ *serénnooj pérst* ‘средний палец’
- sérn|a,** acc. -u, pl. -oo, gen. *sérn'íw* f. I ‘косуля (*Capreolus capreolus L.*)’
- [sernička]:** pl. gen. *serníčok* [f. I] ‘спичка’: *Serníčok-im poklála* [в гроб мужу] *ta jennú páčku tam zígar'íw táj.*
- serník,** gen. *serník'á, pl. -oo* m. IIa ‘спичка’: *..i wz'áw soň'í zígarníč-ku, i zígar'oo, i serníkoó, i xoň'íw zakuríti..*
- serp,** gen. *sérp|a, dat. -ovi, in. -om, loc. sérp'i, pl. serpoo, gen. sérp'íw, dat. serp|ám, in. -ámi, loc. -áx* m. IIa ‘серп’
- sers'c'** f. IV ‘шерсть всех животных, кроме овцы; щетина’ ⇒ *vówna*
- ses'** m., *sesé* (/se — только в функции существительного?) n., gen. *s'óyo, dat. s'ómu, in. sim, loc. s'ím; ses'á* f., gen. *séji, dat. s'íj, acc. s'es'ú, in. séw, loc. s'íj; pl. s'es'i* (/s'íj), gen., loc. *six, dat. sim, in. sími* / (при формах in. pl. существительных на -ma) *síma* pron. ‘этот’: *A tám jomú s'a prísnilo ščo berí too ses'ú d'twku.; No já boo vam roskazála, nó ajbo té vám ni do čóyo sé.*
- sestr|á,** gen. -oo, dat. *sestr'i, acc. sestr|ú, in. -ów, loc. sestr'i, pl. séstroo, gen. sestér/sestr'íw, dat. sestr|ám, in. -ámi, loc. -áx* f. I ‘сестра’ || редк. вариант *séstra: ónde sé, joyó séstra*

- sestrín** adj. ‘сестрин’ ◇ *sestrín soón* ‘племянник (сын сестры)’; *sestrinó* pl. ‘дети сестры’ ◇ poss. ⇒ *sestrá*
- s'ičí**, 1 sg. *s'ičú*, 3 sg. -é; pt. m. *s'ik*, f. *s'ikla*; imp. 2 sg. *s'ičí* Ia ‘рубить, валить (деревья); рубить (капусту)’ ◇ *pø=s'iči*, ft. 1 sg. *pø=s'ičú*, 3 sg. -é; pt. m. *pø=s'ik*, f. -*la*; imp. 2 sg. *pø=s'ičí*; ptc. *pø=s'ičenɔj* id. (сов. в.)
- s'ídalo**, loc. -*l'i* n. IIIa ‘насест’
- [*s'ídati*]: *pø=s'ídati s'a* III? Ic?: *yúbøo pos'ídalı s'a* ‘губы обветрились’
- s'ídáti**, 1 sg. -*ju*, 3 sg. *s'ídat* III ‘садиться’ ◇ iter. ⇒ *s'ísti*
- s'ídooj** adj. ‘седой’
- [*s'iyáti*]: (i)*s'=s'iyáti*, 1 sg. -*ju*, 3 sg. (i)*s'=s'iyat* III ‘дотягиваться руками’
- s'íjaŋka** f. I ‘молодые лесопосадки’
- s'íjati**, 1 sg. -*u*, 3 sg. -*e* IIb ‘сеять’ ◇ *s'íjati mák* — способ защиты от порчи ◇ *op=s'ijati: Liš mákom op=s'íjalı táj.*
- s'ik**, gen. *sóku* m. IIa ‘сок’ ⇒ *var*
- s'ikáč** m. IIa ‘нож для шинкования овощей’
- s'il'**, gen., dat. *sóli*, in. *s'il'qw*, loc. *solí* f. IV ‘соль’
- s'il'ko** pron. adv. ‘столько’
- silló**, gen. -*á*, dat. -*ú*, in. -*óm*, loc. *sill'i*, pl. *silla*, gen. *sill'iw*, in. *sill'amı*, loc. -*ax* n. IIIa ‘седло’
- s'il'n'á** n. IIIa ‘солонка’
- s'il'níc'a** f. I ‘солонка’
- sil'ráda**, acc. -*u* f. I ‘сельсовет’
- sil'skoj** adj. ‘сельский, деревенский’
- sim**, gen., loc. *simóx*, dat. -*óm*, in. -*á* num. ‘семь’
- símdes'át** num. ‘семьдесят’
- s'ímeŋka** f. I ‘рябая курица’
- sim'já**, gen. -*i*, pl. *sim'ji*, in. -*amı* f. I ‘семья’ ⇒ *rodína*
- s'ímn'a**, gen. -*a* n. IIIb ‘семячко (подсолнечника, льна, конопли)’
- simnój** adj. ‘семерной’
- simstó** num. ‘семьсот’
- s'in'ánik** m. IIa ‘помещение для хранения сена и соломы’ ⇒ *stodóla*

- s'íni**, gen. *s'inéj*, in. *s'in'mí*, loc. *sín'ox* pl. t. V 'сени'
- s'íno**, loc. *-n'i* n. IIIa 'сено'
- s'inokósω** pl. t. [II] 'сенокос'
- s'írka** f. I 'ушная сера'
- s'íroj** adj. 'серый'
- s'ísti**, ft. 1 sg. *s'ád[u]*, 3 sg. *-e*; pt. m. *s'iw*, f. *s'ila*; imp. 2 sg. *s'ad'* Ia 'сесть'
- s'ít'**, gen. *s'ítí*, in. *s'ít'ow*, loc. *s'ít|i*, pl. *-i*, gen. *-ej*, in. *s'it'mí*, loc. *s'ít'ax* f. IV 'сеть'
- [**s'iváti**]: *za=s'iváti*, 1 sg. *za=s'iváju*, 3 sg. *za=s'ivat* 'засевать' || *op-s'iváti* III 'обсыпать, обсеивать' || iter. ⇒ *s'ijati*
- si** см. [sebé]
- síd'íti**, 1 sg. *sížu*, 3 sg. *sídít*; imp. 2 sg. *sidí* IIb 'сидеть' || *pq=síd'iti* / *pq=síd'íti*, ft. 1 sg. *po=sížu*, 3 sg. *-dit* 'посидеть' || ptc. *v'ít=sižénωj*
- síl'a**, acc. *-u*, pl. *-ω*, gen. *sil/síl'iw* f. I 'сила' ⇒ *m'ic*
- síl'nōj** adj. 'сильный'
- sin'ák** m. Pa 'синяк'
- siníc'a** f. I 'синица (Parus sp.)'
- sínōj** adj. 'синий'
- sír'ítka** f. I: *Ta náčne stárosta žál'islivo ták roskázovati, ščo oná ostála s'a sír'ítka...* || dem. ⇒ *sírota*
- sírot|a**, pl. *-ω* m./f. I 'сирота' || спр. также Син. 'бедняжка'
- sítník** m. Pa 'тростник': *Sítník rosté u mlác'i.*
- sít|o**, pl. *-a*, gen. *sít* n. IIIa 'сито'
- sívōj** adj. 'седой; сивый'
- s'jačénωj** adj. 'освященный; священный' ⇒ *s'v'atíti* || фонетический вариант *s'v'acénωj*: *Ta daváli ji vodóo s'v'acénoji.*
- s'jatíti**, 1 sg. *s'jačú*, 3 sg. *-títi* Pa 'святить, освящать' ◊ *s'jatíti kopačóm po rébr'ix* (шутл.) || *pq=s'v'atíti*, ft. 1 sg. *po=s'jačú*, 3 sg. *-títi* 'освятить' || фонетический вариант *s'v'atíti*: *Tó w xoóži pos'v'acú totó sob'í ták ta i ws'ó, tów vodów s'v'acénōw.*
- s'ját|o**, pl. *-a*, gen. *s'jat* f. IIIa 'праздник' || фонетический вариант *s'v'áto*: *Sút tak'i u nás s'v'áta.*
- s'jatoj** adj. 'святой' || фонетический вариант *s'v'atōj*

- skakáti**, 1 sg. *skáču*, 3 sg. -e Id 'прыгать, скакать'
- skalá**, acc. -ú, pl. *skálω*, gen. *skal/skál'iw* f. I 'скала; скалистый обрыв': *Skálω — totó tak'ii pólω strašn'ii.*
- skálka** f. I 'щепка'
- skátert'**, gen. *skáterti*, in. *skátert'ow*, loc. *skáterti*, pl. *skatertí*, gen. -éj, in. *skatert'ámi* f. IV 'скатерть'
- skatertína** f. I 'скатерть' ⇒ *skátert'*
- skazénōj** adj. 'разбитый, сломанный, испорченный' ⇒ [kazítı]
- skl'áŋka**, pl. *skl'aŋków*, loc. -áx f. I 'бутылка' ⇒ *butílka*
- skláthka**, acc. -u f. I 'складчина' ◊ u *sklátku* 'в складчину': *Taj tepér-koo tréba po p'jádes'át rubl'iw, po dvác'c'et' p'ját' metáti u sklátku!*
- sklítı**, 1 sg. *skl'u*, 3 sg. *sklit* Па 'вставлять стекла, стеклить'
- sklo**, pl. *skla*, gen. *skl'iw* n. IIIa 'стекло'
- skoblítı**, 1 sg. *skóbl'u*, 3 sg. *skóblit* Па 'скоблить'
- skóčiti**, ft. 1 sg. *skóču*, 3 sg. *skóčit* 'прыгнуть'
- skomotáti** [Id? III?] 'щекотать'
- skopéć** m. Па 'подойник'
- skorb**, gen. *skórbω*, in. *skórbow/skórbl'u*, loc. *skórbi* f. IV 'скорбь, печаль'
- [**skorbfíti**]: o=*skorbítı*, ft. 1 sg. o=*skorbl'ú*, 3 sg. o=*skorbít* Па 'оскорбить' ⇒ [razítı]
- skorftı**, 1 sg. *skor'ú*, 3 sg. *skorít* Па 'ускорять' || pri=*skorítı*, ft. 1 sg. pri=*skor'ú*, 3 sg. pri=*skorít* 'ускорить' || u=*skorítı* id. || po=*skorítı s'a* Па 'поторопиться'
- skóro** adv. 'скоро; рано'
- skorúxa** f. I 'рябина'
- skórωj**, comp. *skor'íšooj* adj. 'скорый, быстрый' ⇒ *bórzωj*
- skot**, gen. *skotá* m. Па 'крупный рогатый скот' ⇒ *xudóba, skotína*
- skotár'**, pl. *skotar'í* m. Па 'коровий пастух'
- skotáritı** Па 'пасты коров'
- skotína** f. I 'скотина, скот': *yójkati skotínu za sōbów* ⇒ *skót, xudóba*
- skreptáti**, 1 sg. *skrépču*, 3 sg. -e Id 'скрести; чесать (тело)' ⇒ *šípatı*
- skrip**, gen. *skrípu* m. Па 'скрип'
- skrípatı**, 1 sg. -ju, 3 sg. -t III 'скрипеть'

- skrip'ítí**, 1 sg. *skrip|l'ú*, 3 sg. -ít IIb 'скрипеть' || *za=skrip'ítí*, ft.
1 sg. *za=skrip|l'ú*, 3 sg. -ít 'заскрипеть'
- skúba|tí**, 1 sg. -ju, 3 sg. -t III || iter. ⇒ *skúpstí*
- skup|ftí s'a**, 1 sg. -l'ú s'a, 3 sg. -ít s'a IIa 'скупиться'
- skúpstí**, 1 sg. *skub|ú*, 3 sg. -é; pt. m. *skub*, f. *skúbla* Ia 'оципывать'
|| *op=skúpstí*, ft. 1 sg. *op=skub|ú*, 3 sg. -é; pt. m. *op=skúb*, f. -la
'оципать'
- skupoój**, comp. *skup'išcoj* adj. 'скупой'
- skvér'nítí**, 1 sg. -n'ú, 3 sg. -nít IIa 'портить (пищу)' || *o=skvér'nítí*
'испортить (пищу); оскорбить': *oskvér'nítí l'udínu — protívnoje*
pov'istí, *qb'íd'ití*
- skvér'noj** adj. 'мерзкий, скверный'
- skvoz|ftí**, 3 sg. -ít IIa 'сквозить'
- [slabftí]: o=slabftí**, ft. 1 sg. *o=slabl'ú*, 3 sg. *o=slabít* IIa 'ослабить' ⇒
[l'ivítí]
- slabooj**, comp. *slab'išcoj* adj. 'слабый'
- sláti**, 1 sg. (i) *šl'ú*, 3 sg. -é; pt. m. *slaw*, f. *slála* Id 'слать, посыпать' ||
p'i=sláti, ft. 1 sg. p'i=šl'u, 3 sg. p'i=še 'послать' ⇒ *ynáti*
- sláva**, acc. *sláv|u* f. I 'слава'
- slavítí**, 1 sg. *sláwl'u*, 3 sg. *slávit* / *slavítí*, 1 sg. *slawl'ú*, 3 sg. *slavít*
IIa 'славить, прославлять'
- sláwnoј** adj. 'прославленный'
- s'l'idítí**, 1 sg. -žú, 3 sg. -dit IIa 'следить'
- s'l'idó**, gen. -á, dat. -óvi, in. -óm, loc. *s'l'id'i*, pl. *s'l'idá*, gen. *s'l'i-*
d'iw, in. *s'l'idám*, loc. -áx n. IIIa 'след' ◊ *bráti s'l'idá* '«вынимать
след» (способ порчи): *Ta s'l'idá* [колдуны] *berút jak koróva jdé*.
- s'l'ipák** m. IIa 'слепой; очкарик'
- [s'l'ipftí]: za=s'l'ipftí**, ft. 1 sg. -l'ú, 3 sg. -ít IIa 'ослепить (светом)'
- [s'l'ipnutí]: o=s'l'ipn|utí**, ft. 1 sg. -u, 3 sg. -e; pt. m. *o=s'l'ip*, f. -la;
imp. 2 sg. *o=s'l'ipni* Ih 'ослепнуть'
- s'l'ipoj** adj. 'слепой' ◊ *s'l'ipá koóška* 'слепая кишка'
- slína**, acc. -u f. I 'слияна'
- slínití**, 1 sg. -n'u, 3 sg. -nit IIa 'слинить, слюнявить'
- slív|a**, acc. -u, pl. -o, gen. *sliw* f. I 'слива (дерево и плод)'

slivovíc'a f. I ‘сливовая самогонка’

sliz', gen. *sliz'á*, in. -óm, loc. *slizí*, pl. *sliz'í*, gen. -íw, in. -ámi m.
Па вид рыбы

slób'ínno adv. ‘можно’ ◊ *ne slób'ínno* ‘нельзя’: *Ne slób'ínno tám s'a kupáti.* ⇒ *mož*

slobóda f. I ‘свобода’

Slobodá, acc. *Slobodú* f. топоним, с. Слобода (на карте *Свобода*)

[*slobodítí*]: *o=slobodítı*, ft. 1 sg. *o=slobožú*, 3 sg. *o=slobodít* Па ‘освободить’

slobónnɔj adj. ‘свободный’ ◊ cp. *slób'ínno*

sloj, gen. *slóju*, pl. *slójí* m. Па ‘слой’

slóta, acc. *slótı* f. I ‘ненастье, затяжные дожди’

slotítı, 3 sg. -ít ‘стоять (о ненастье)’: *Slóta slotít.*

[*slovitı*]: *voo=slovitı* Па ‘договориться (?)’

slóvo, gen. -a, dat. *slóvu*, in. *slóvom*, loc. *slóv'i*, pl. *slová*, gen. *s'l'iw*, dat. *slovám*, in. -ámi, loc. -áx n. IIIa ‘слово’: *Moš s'a doyovoríli, u nás — slóvo máje botí slóvo.* ◊ *čésne slóvo!* ‘честное слово’?

slúčaj, gen. -a, pl. -i m. Па ‘случай’

sluyá, acc. -ú, pl. *slúyoo*, gen. *slúy'íw* m. Ib ‘слуга’

slúška m. I ‘приемный ребенок’ ⇒ *préjmič, prejmák*

slux, gen. *slúxu* m. Па ‘слух (способность слышать)’

slúxaťı, 1 sg. -ju, 3 sg. -t; imp. 2 sg. -j; ptc. *pø=slúxanooj* III ‘слушать’ ◊ *za=sluxáti* ‘слушать, услышать (о чем-л.)’: *já totó tág za-sluxála* ‘я слышала так’

služťı, 1 sg. *slúžu*, 3 sg. -it Па ‘служить (работать)’: *Já služila tám u jennóyo čolovíka.*

sloozá/slizá, acc. -ú, pl. -oo, gen. *slooz'íw/sliz'íw* f. I ‘слеза’

sloozítı, 1 sg. *sloožu*, 3 sg. *sloozít* Па ‘плакать, реветь (грубо)’

sloozítı, 3 sg. *sloozít* Па ‘источать слезы (о глазах)’

smalítı, 1 sg. -l'ú, 3 sg. -lít Па ‘опаливать (курицу, свинью)’ ◊ *op=smalítı*, ft. 1 sg. *op=smal'ú*, 3 sg. *op=smalít* ‘опалить’: *Kúrku zar'izali, tréba opsmalítı.*

smážťı, 1 sg. -u, 2 sg. -it Па ‘жарить’ ⇒ *prázítı, žárítı*

smér'dítı, 3 sg. *smerdít* Ib ‘смурдеть, дурно пахнуть’ ◊ *na=smer'd'ítı*, ft. 3 sg. *na=smerdít* ‘навонять’

- Smérek***, gen. -a m. Па топоним: название невысокого горного мас- сива, покрытого елово-пихтовым лесом
- smeréka***, acc. -u, pl. -ω, pl. *smérék’iω* f. I ‘ель’
- smér’ička*** f. I ⌚ dem. ⇒ *smeréka*
- smér’t’***, gen. *smér̄ti*, in. *smér’t’ow*, loc. *smér̄t̄i*, pl. -i, gen. *smertéj*, in. *smér’t’ámi* f. IV ‘смерть’
- smetána*** f. I ‘сметана’
- s’m’ijáti s’ā***, 1 sg. *s’m’ijū s’ā*, 3 sg. -e *s’ā*, pt. m. *s’m’ijáw s’ā*, f. -la *s’ā* Ic ‘смеяться’
- [***s’m’ilíti***: *na=s’m’i|lít̄i s’ā*, ft. 1 sg. -l’ú *s’ā*, 3 sg. -lít *s’ā* Па ‘на- браться храбости, осмелиться’]
- s’m’ilooj*** adj. ‘смелый’
- s’m’is̄fti***, 1 sg. -ú, 3 sg. -ít Па ‘смешить’
- s’m’it̄ti***, 1 sg. -ju, 3 sg. -je; pt. m. *s’m’iw*, f. *s’m’ila* Ic ‘сметь, осме- ливаться’
- s’mít̄|á***, gen. -á n. IIIb ‘мусор’
- s’m’itfti***, 1 sg. -čú, 3 sg. -tit̄ Па ‘сорить, мусорить’
- s’m’ix***, gen. *s’m’ixu* m. Па ‘смех’
- smolá***, acc. *smolú* f. I ‘смола’ ◇ *molodá smolá, živá smolá* ‘живица’ ⇒ *žvájka*
- smóli***, gen. *smoléj*, in. *smol’ámi* pl. t. IV ‘сопли’
- smolfti***, 1 sg. *smol’ú*, 3 sg. *smolít* Па: *smolú topíti* ‘топить смолу’ (?)
- smuyl’áνωj*** adj. ‘смуглый’
- smúyloj*** adj. ‘смуглый’
- smoo̯k***, gen. *smoo̯k|á*, pl. -oo̯ m. Па ‘смычок’
- s’n’idán’|a***, gen. -a n. IIIb ‘обед’
- s’n’iy***, gen. *s’n’íyu*, loc. *s’n’iyú* m. Па ‘снег’
- s’n’ip***, gen. *snópa*, pl. *snopoo̯* m. Па ‘сноп’
- s’n’ižfti***, 3 sg. -ít Па ‘идти (о снеге)’: *S’n’ižít pomálco.*
- snfti s’ā***, 3 sg. *snít s’ā* Па ‘сниться’: *Sníw mi s’ā rás, ták mi s’ā sníw.* ¶ *prí=sníti s’ā*, ft. 3 sg. -t *s’ā* ‘присниться’: *Ne sníw mi s’ā, ne sníw, a ráz mi s’ā prísniw ščo yolóden.*
- snóči*** adv. ‘вчера (вечером)’ ⇒ *učóra*

- snováti**, 1 sg. *snú|u*, 3 sg. -e; pt. m. *snová|w*, f. -la; imp. 2 sg. *snúj* Ie ‘(ткацк.) сновать’
- sočíti s'a**, 3 sg. *sóčit s'a* IIa ‘сочиться’
- sók'il**, gen. *sókol|a*, pl. -oo m. IIa ‘сокол’
- sókót'iti**, 1 sg. *sókóču*, 3 sg. *sokótít* IIb ‘беречь, следить за’: *Ciyáŋka mén'i kazála, šcobó-o-m d'ítí sókót'ila [...] No ta sókót'ila-m, obóo nę jšlí w xášču, obóo s'a ne napúdilí dásčo..*
- sokoór|a**, acc. -u, pl. -oo, gen. *sokoór* f. I ‘топор’
- solénøj** adj. ‘соленый’
- solíti**, 1 sg. *sól'u*, 3 sg. *sólít*; imp. 2 sg. *solí* IIa ‘солить’ || *po=solíti*, ptc. *po=solénøj* ‘посолить’
- solodíti**, 1 sg. *solozú*, 3 sg. *solodít* IIa ‘сластить, делать сладким’
- solóma**, acc. *sólómu* f. I ‘солома’ ⇒ *mér'va*
- solonína** f. I ‘свиное подкожное сало’ ⇒ *sálo*
- solótkoj** adj. ‘сладкий; пресное, не кислое (о молоке)’ ◇ *solótkoje móje!* обращение к ребенку
- son**, gen. *snu*, pl. *snoo* m. IIa ‘сон (состояние и сновидение)’
- sónce**, gen. *són'c'a*, dat. -u, in. -om, loc. *sónci* n. IIIa ‘солнце’
- soróča**, gen. -ti n. VI ‘птенец сороки’
- soróčka**, acc. *soróčku*, pl. *soročko* ‘сорочка (мужская и женская), рубашка’: *Soróčku-m tu dála, b'ílu, krasívu.*
- sórok**, gen. *sórok*, dat. *sorokám*, in. -má, loc. -óx num. ‘сорок’
- soróka**, acc. *soróku*, pl. *soróko*, gen. *sorók* f. I ‘сорока’
- sorokóvøj** num. adj. ‘сороковой’ ◇ *soroková sawtór'a* ‘церковный ритуал в поминальный день (40 дней после смерти)’
- sórom**, gen. *sórómu* m. IIa ‘стыд, срам’ ⇒ *yán'ba, stwođ*
- sorómítí s'a**, 1 sg. *soróm'l'u s'a*, 3 sg. *sorómít s'a* IIa ‘стыдиться’ || *za=sorómítí s'a* ‘застыдиться’
- sósna**, acc. *sósnu*, pl. *sósnoo*, gen. *sós'n'íw* f. I ‘сосна’
- sótøy** num. adj. ‘сотый’
- sová**, acc. *sovú*, pl. *sóvo*, gen. *sov'íw/sóv'íw* f. I ‘сова’
- sóxa**, acc. *sóxu*, pl. *sóxo*, gen. *sóx'íw* f. I ‘рогатина’
- sóxløy** adj. ‘сухой, иссохший’

- spáti**, 1 sg. *spł'u*, 3 sg. *spit*; pt. m. *spaw*, f. *spála*; imp. 2 sg. *spi* IIc
 ‘спать; ночевать’: *A já samá qts'aká spála-m u xóži.* ⇒ *nočováti*
 || *pr'i=spáti*, ft. 1 sg. *pr'i=spł'u*, 3 sg. -*it*; pt. m. *pr'i=spá|w*, f. -*la*
 || ptc. *zá=spanooj*
- s'p'úloj** adj. ‘спелый, зрелый’ ⇒ *pristýlloj*
- s'p'ívaŋka**, pl. *s'p'ívaŋkó* f. I ‘песня; мелодия (играемая на трембите)’ ⇒ *p'ís'n'a*
- s'p'ivá|ti**, 1 sg. -*ju*, 3 sg. *s'p'ivat*; pt. m. *s'p'ivá|w*, f. -*la*; деепр. -*juči*;
 imp. 2 sg. -*j* III ‘петь’ || *za=s'p'ivá|ti*, ptc. *za=s'p'ivanooj* ‘запеть’:
Booválo zas'p'ivat, zasvíše...
- [**s'p'ivónovati**]: *pri=s'p'ivónovati*, 3 sg. *pri=s'p'ivónuje* Ie ‘петь «припевки» по ходу свадебного обряда’: *Ta ják tó pletút, taj tám látka jut žónoo... pris'p'ivónujut ták.* ◻ iter. ⇒ *s'p'iváti*
- s'p'ižónooj** adj. ‘медный, бронзовый’: *s'p'ižónooj žvonók* ‘медный (бронзовый) колокольчик’
- spóv'i|d'**, gen. -*di*, in. -*d'qw*, loc. -*di* f. IV ‘исповедь’: ... ščé idúd do cérkvi ci pri svád'b'i, ci péret svád'boo u spóv'id', spóv'idáti s'a.
- spóv'idáti s'a**, 1 sg. -*ju s'a*, 3 sg. *spóv'ídat s'a* III ‘исповедоваться’
- spóxoo|ojoj** adj. ‘отгологий’
- spúža**, gen. -*oo*, acc. -*u* f. I ‘зола, пепел’
- sráka** f. I ‘anus’ ⇒ *d'irá, d'írka*
- [**s'r'iblítí**]: *pq=s'r'ib|lítí*, ft. 1 sg. -*l'u*, 3 sg. -*lít* IIa ‘посеребрить’
- s'r'íblo** n. IIIa ‘серебро’
- stádo** n. IIIa ‘стадо; стая (волков, собак)’: *stádo vówk'iw*
- stájn'a** f. I ‘хлев’
- stan**, gen. *stánu* m. Pa ‘стан, бюст’
- stánów** f. IV ‘большая бочка (для засолки капусты)’
- [**starýáti**]: *po=starýá|ti s'a*, ft. 1 sg. -*ju s'a*, 3 sg. *po=stáryat s'a* III
 ‘постараться’
- stár'i|ti s'a**, 1 sg. -*ju s'a*, 3 sg. -*je s'a* Ic ‘стареть’
- starodáwnooj** adj. ‘старинный’: *U Sérn'uká, tám já r'íz'n'ii, dáwn'ii, starodáwn'i ws'ák'i fotojráfeji.* ◻ *po starodáwnómu* adv.: *Tak r'ípu ci čís'c'at, ci onták, qbr'ízovana ta ták, po starodáwnómu.* ⇒ *dáwnooj*

stárosta m. I ‘староста (на свадьбе)’: *Stárosta boów na svád'b'i. O, boów na svád'b'i stárosta, kolí w vęčér'i, u séredu abó w poněd'ílok počínat s'a svád'ba, ta stárosta, znájete, tám užé idé z molodoóm.; Stárosta vedé por'ádok, ták jak i tepér', nó, stárosta.; Tad i u vás máje boóti ták ščó.. tám yovorít, pri molodoóx, i ws'ó, v'in-čuje ščó.. Ta totó stárosta.*

stárosti, 1 sg. *stárošču*, 3 sg. *stárostit* IIa ‘быть старостой на свадьбе (свадьбах)’: *A boólo tak'i u sél'i móže dvá l'úde, ščo stárostili toydoó.*

stáršoј adj. ‘старший’: *Oboó toó stárša nad ním boóla, obóó toó ním ko-mándovala, né v'in tóbów!* ☐ comp. ⇒ *starojoj*

starooj adj. ‘старый’, comp. *star'íšooj* ‘более старый’, *stáršoј* ‘старший’

státi, ft. 1 sg. -nu, 3 sg. -ne; pt. m. *staw*, f. *stála*; imp. 2 sg. *stan'* If ‘стать’ ☐ *u=státi*, ft. 1 sg. -nu, 3 sg. -ne; pt. m. *u=stáw*, f. -la ‘встать’ ☐ *pri=státi* ‘согласиться’ ☐ *do=státi* ‘получить’ ☐ *v'ít=státi* ‘отстать; отложитьться (от церкви)’: ...*Vírovali w Bóya, to tepér' uže v'ítstáw nár'ít.* ☐ *o=státi s'a* ‘остаться’ ☐ *o=státi s'a* + nom. duplex ‘остаться кем-л.’: *Ta náčne stárosta žál'íslivo ták roskázovati, ščo oná ostála s'a sir'ítka.*

[**staváti**]: *u=sta|váti*, 1 sg. -jú, 3 sg. -jé Ie ‘вставать’ ☐ *o=staváti s'a*, 3 sg. *ostajé s'a* ‘оставаться’: *Namúl — tót p'isók ščo ostajé s'a.* ☐ *do=staváti* ‘доставать’: *Znájete ščo tó u žid'íw dostaváli, bo tóyo ne boólo ták u l'udéj.* ☐ iter. ⇒ *státi*

stáviti, 1 sg. *stáwl'u*, 3 sg. *stávit*; imp. 2 sg. *stáw* IIa ‘класть, ставить’ ☐ *po=stáviti*, ptc. *po=stáwlenooj* id. (сов. в.): *Muščín'i ták, lis krésán'u popri n'óyo postáwl'at* [в гроб] *ta i ws'ó, a ták xlópc'ovi — popri n'óyo z v'íjkóm kresán'u kladút.* ☐ *za=stáviti* ‘заставить’: *V'in (черт) yo zastávit, ta v'in s'a pov'ísit.*

steblo, pl. *stébla*, gen. *stébl'iw* n. IIIa ‘стебель’

steynó, pl. *stéyna*, gen. *stéyn'iw* n. IIIa ‘бедро’

stelíti, 1 sg. *sté'l'u*, 3 sg. *stélít* IIa ‘стелить’

[**stérti**]: *pro=stérti*, ft. 1 sg. *pr'i=střu*, 3 sg. -e; pt. m. *pro=stér*, f. -la Ia ‘разложить, расstellenить’

stéška f. I ‘трапинка’

[**stiyáti**]: *pri=stiyáti*, 3 sg. *pri=stíyat* III ☐ iter. ⇒ [*stiynuti*]

[*strynuti* Ih]: pt. pl. *pri=stýli* ‘созреть’

sto, gen., loc. -x, dat. -m, in. -má num. ‘сто’

stodóla, acc. *stodólu* f. I ‘помещение для хранения снопов и соломы, для молотьбы, крытое гумно’: *A tám r'ádom jé stodóla, nō klíče s'a ták, ščo s'íno méče s'a tám.* ⇒ *s'in'ánik, tok, polówn'a stoy*, gen. *stoyá*, pl. -ó m. IIa ‘стог’

stoynáti, 1 sg. *stóynu*, 3 sg. *stóyne*; pt. m. *stoynáw*, f. -la Ib ‘стонать’
stojáčooj adj. ‘стоячий (о воде, водоемах)’

stojáti, 1 sg. *stóju*, 3 sg. *stojít*; imp. 2 sg. *s'c'ij* IIc ‘стоять; находиться’: *U tomú kvasoví šk'írka totá stojít oboó fájno obl'ízla.* || *po=stójati*, ft. 1 sg. *po=stóju*, 3 sg. *po=stójit* ‘постоять’

stoléc, gen. *s'c'íl'c'á*, pl. *s'c'íl'c'i* m. IIa ‘табуретка, стул’

storoná, acc. *stórónu*, pl. *stórónω*, gen. *stórón'íw* f. I ‘сторона’

storoníti s'a, 1 sg. *stórón'u s'a / stórón'u s'a*, 3 sg. *storonít s'a / storónít s'a* IIa ‘сторониться’

stórož, gen. -a, pl. *stóroži* m. IIa ‘сторож’

stówp, gen. *stówp|a*, pl. -ω m. IIa ‘столб; сук’: *Zájde do stájn'i ta támkω ščós' vorózit, ta molokó ták jak stówp, nō, takóje, znájete, vodá, ták jak stówp molokó, ták jag dérevo.*

stradáti, 1 sg. -ju, 3 sg. *strádat* III ‘страдать’

[*str'áynuti*]: *za=str'áyn|uti*, ft. 1 sg. -u, 3 sg. -e; pt. m. *za=str'áy*, f. -la; imp. 2 sg. *za=str'á(y)n'* Ih ‘застрять’

str'apkó pl. t. [I~II] ‘листья папоротника’

stras'c', gen. *strásťi*, in. *strás'c'ow*, loc. *strásťi*, pl. *strásťi*, gen. -ej f. IV ‘(церковн.) страсть’

strašíti, 1 sg. *strásťu*, 3 sg. -it IIa ‘пугать’ || *strašíti s'a* ‘бояться’ ⇒ *bojáti s'a*

strašnój adj. ‘страшный’: *Skálω — totó tak'ii pólω strašn'ii.*

stráv|a, pl. -ω, gen. *straw* f. I ‘блюдо, кушанье’: *Dawnó kazáli ščo dvanác'c'et' stráw málo boší na S'atooj věcir.*

strax, gen. *straxú* m. IIa ‘страх’

stremená, gen. *stremén* pl. t. III ‘стремена’

[*str'icáti*]: *u=str'icáti s'a* III || iter. ⇒ [*str'ititi*]

str'il|á, acc. -ú, pl. *str'i|ω*, gen. -l'íw f. I ‘стрела’

- str'il'áti**, 1 sg. -ju, 3 sg. str'il'at III ‘стрелять’ ∅ iter. ⇒ *str'iliti*
 [*str'iliti*]: zá= *str'iliti*, ft. 1 sg. -l'u, 3 sg. -lit Па ‘застрелить’
- str'ilka** f. I ‘стрелка (весов, часов)’
- [*str'ítitr*]: u= *str'ítitr* Па ‘встретить’
- str'íxa**, acc. -u, pl. -ω, gen. str'íx'īw f. I ‘стрека’
- stríči**, 1 sg. stríž|ú, 3 sg. -é; pt. m. stríy, f. stríyla; imp. 2 sg. stríží
 Иa ‘стрич’ ∅ po= *stríči*, ft. 1 sg. po= *stríž|ú*, 3 sg. -é; pt. m. po= *stríy*,
 f. -la; imp. 2 sg. po= *stríží*; ptc. po= *stríženooj* ‘подстричь, обстричь’
- [*stríyáti*]: po= *stríyáti* III ∅ iter. ⇒ *stríči*
- stróyoj** adj. ‘строгий’
- struy**, gen. struyá, pl. -oř m. Па ‘форель (*Salmo trutta L.*)’
- struyáti**, 1 sg. strúžu/struyáju, 3 sg. strúže/strýyat Id/III ‘строгать’
- struk** m. Па ‘кукурузный початок’ ⇒ *kočán*
- struná**, acc. -ú, pl. strúnω, gen. strún f. I ‘струна’
- strup** m. Па ‘струп’
- strupl'á**, gen. -á n. IIIb ∅ coll. ⇒ *strup*
- strooj**, gen. stroója m. Па ‘дядя (брать отца)’
- stroojjiw** adj. ∅ poss. ⇒ *strooj*
- stroójčanik** m. Па ‘двоюродный брат (сын брата отца)’
- stroójčaŋka** f. I ‘двоюродная сестра (дочь брата отца)’
- stroojná** f. I ‘тетка (жена брата отца)’ ⇒ *t'ítka, ujná*
- stúdēn'** f.? IV? ‘холод, стужа’
- studeníti** Па ‘охлаждать’
- studénooj** adj. ‘холодный’
- stu|dítí**, 1 sg. -žú, 3 sg. -dít, 1 pl. -dimé Па ‘студить, охлаждать’
 ∅ za= *stu|dítí*, ft. 1 sg. -žú, 3 sg. -dít ‘застудить’
- stuk**, gen. stúku m. Па ‘стук’
- stúk|ati**, 3 sg. -at III ‘стучать’
- stood**, gen. stoodá m. Па ‘стыд’ ⇒ *sórom, yán'ba*
- stoóloj** adj. ‘ненавистный, отвратительный’
- stoórca** f. I ‘куча картошки, бурт’
- stoóti**, 1 sg. -nu, 3 sg. -ne; pt. m. stoow, f. stoóla If ‘стыть’ ∅ za= *stoóti* ‘застыть’

- subóta**, acc. *subótú* f. I ‘суббота’: *Napríklad, Blayov'íščen'a boólo tē-pér' u subótú.. Nó, a tēpér' u sés' čás i w subótú lad'át svad'bóó.* A *toydoo n'ét, toydoo Blayov'íščen'a soxran'áli.*
- súč̄a**, gen. -a n. IIIb ॥ coll. ⇒ *suk* ॥ ⇒ *γ'il'á*
- súč̄in** adj. ॥ poss. ⇒ *súka*
- sud**, gen. *súdu* m. IIa ‘суд (процесс)’
- sud'á**, acc. -ú, pl. -í, gen. -íw m. I ‘судья’
- sudína** f. I ‘глиняный горшок’
- sudíti**, 1 sg. *súžu*, 3 sg. -dit; imp. 2 sg. *sudí*; ptc. *pø=sužénooj* IIa ‘судить’
- s'udoó** pron. adv. ‘сюда, здесь’: *Már'jo, káže, anú pót' s'udoó!*; *P'ídé so'b'i tám na vér'x — ta s'udoó yo čúti.* ⇒ *tuj*
- sujetá** f. I ‘плохая, неустроенная жизнь’
- suje|títi**, 1 sg. -čú, 3 sg. -títi IIa ‘вносить непорядок, причинять не- приятности’: *D'ítína šós' tam nečesna kázut, ták veredít, sujetít, aboó kolí xvóra — to ɥoná pláče.*
- suk**, gen. *súk|a*, pl. -oo m. IIa ‘сучок, ветка’
- súk|a**, acc. -u, pl. -oo, gen. *suk* f. I ‘сука’
- súkanic'a** f. I ‘клещки’
- sukáti**, 1 sg. *súč|u*, 3 sg. -e Id ‘сучить’
- sukmán** m. IIa ‘вязаная юбка из овечьей шерсти’
- súkn'a** f. I ‘платье (?)’
- sukn'anooj** adj. ‘суконный’: *Sukn'an'i gát'i iz ovéc' robíli.*
- suknó**, pl. *súkna*, gen. *sukón* n. IIIa ‘сукно’
- sún|uti**, ft. 1 sg. -u, 3 sg. -e; pt. m. *súnu|w*, f. -la Ig ‘двинуть, подви- нуть’
- sus'íc'kooj** adj. ॥ poss. ⇒ *sus'ída*
- sus'ída**, gen. -oo, acc. -u, pl. -oo, gen. *sus'íd* m. I ‘сосед’: *P'íslá, zná-jete, na svádbu túj dø sus'íd.; Zaynáw v'ín do nás svóyo sus'ídu.*
- sus'ídnooj** adj. ‘соседний’: *Nó čúla-m u sus'ídnoox sélax, ščo boólo ták.*
- súš|a**, acc. -u f. I ‘сухое место’
- sušeníc'i** pl. t. I ‘сухие фрукты и/или овощи’
- sušíti**, 1 sg. *sušú/súšu*, 3 sg. *sušít/súšit* IIa ‘сушить’

súva|ti, 1 sg. -ju, 3 sg. -t III ‘двигать’ || $p\ddot{o}=v'it=suváti$ ‘поотодвигать’: Ták v'íkna-sme otvoríli, sesé $p\ddot{o}v'ít suváli-sme$.

suvóroj adj. ‘суровый’

suxóta f. I ‘стоящее сухое дерево (только хвойное?)’

suxój, comp. *súxšoј* adj. ‘сухой’

s'v'ačénoj см. *s'jacénōj*

svád'b|a, acc. -u, pl. *svad'*bó, gen. -b'iw f. I ‘свадьба’ ◇ $pri svád'b'i$ ‘во время свадьбы’

sváriti s'a, 1 sg. *sváru s'a*, 3 sg. -rit *s'a* Па ‘ссориться’ ⇒ *váditi s'a*

svárka f. I ‘ссора’

sváška, pl. *svaškoó* f. I ‘свадебный чин со стороны невесты’: *I totóž žijkó ščo pletút v'in'c'i, tó svaškoó*.

svat, gen. *svátá*, pl. *svató* m. Па ‘сват (родственник)’

s'v'at- см. *s'jat-*

sváta|ti, 3 sg. -t III ‘сватать’ || $p\ddot{o}=svátati$ ‘посватать’

svát"iūw adj. || poss. ⇒ *svát*

sváxa f. I ‘сватья’

sveščénnik, gen. -a Па ‘священник’ ⇒ *p'ip*

svékor, gen. -a, pl. *svekró*, gen. *svekr'iw* m. Па ‘свекор’

svékor'iw adj. || poss. ⇒ *svékor*

svékra f. I ‘свекровь’

svekrín adj. || poss. ⇒ *svékra*

sverbívus/sverbívús m. Па ‘шиповник (*Rosa canina L.*)’

sverdán/sverdén/sverdoón, pl. *sverdanó/sverdenó/sverdoonó* m. Па ‘сверчок’ ⇒ *svérlik*

svérlik m. Па ‘сверло’

svérlik m. Па ‘сверчок’ ⇒ *sverdán*

s'v'ičk|a, gen. -o, acc. -u, in. -ow, loc. *s'v'ičc'i*, pl. *s'v'ičkoó* f. I ‘свеча’

s'v'iž, f. *svója*, n. *svóje*, pl. *svóji* pron. poss. ‘свой’

s'v'it, gen. *s'v'itu* m. Па ‘мир (*mundus*); дневной свет’: ..*oná s'a rozbére* ták jak ji máti dála na sés' *s'v'it*. ◇ *dó s'v'ita* ‘до рассвета’

s'v'itíti, 1 sg. *s'v'iču*, 3 sg. *s'v'ítit* Па ‘светить’ || $p\ddot{o}=s'v'ítiti$, ft. 1 sg. $p\ddot{o}=s'v'iču$, 3 sg. $p\ddot{o}=s'v'ítit$ ‘посветить’

[s'v'itlítí]: *pq=s'v'itlítí*, ft. 1 sg. -l'ú, 3 sg. -lít IIa 'посветить; сделать светлым, начистить': *pq=s'v'itlítí obø blis'c'ílo*

s'v'ítlo n. IIIa 'свет (освещение)'

s'v'ítloj adj. 'светлый'

svín|á, gen. -í, dat. *sviní*, acc. *svin'ú*, loc. *sviní*, pl. *svín'i*, gen. *svín'/ svínéj*, dat. *svin'|ám*, in. *-mí/-ámí*, loc. *svín'ax* f. I 'свинья'
 ◇ *svín'i dík'i* 'дикие свиньи, кабаны': *I svín'i w náz dík'i xód'at, u r'ípu, ta yl'ádajut r'ípu.* ⇒ *dík, díkún*

svín'skoj adj.: *A xodako svín's'kii bólí, tak'íji ščo zarízali svín'ú, ta oblupíli tú šk'írku, ta ttú šk'írku vórobili znájete dóbre...*
 ☐ poss. ⇒ *svin'á*

[svinúti]: *o=svinúti* Ig 'заснуть на рассвете'

svistáti, prs. 3 sg. *svíšče* Id 'свистеть' ☐ *za=svistáti*, prs. 3 sg. *za=svíšče* 'засвистеть': *Booválo zas'p'ívat, zasvíšče.*

svíta f. I вид женской одежды

[svojíti]: *pri=svojíti*, ft. 1 sg. *pri=svóju*, 3 sg. *pri=svójit* IIa 'получить, присвоить' ☐ *pri=svojíti s'a* 'случиться, «усвоиться»': *Ta užé ták jákós' prisvojílo s'a, ščo ws'í rázom žéjeme...*

s'x'ítc'i pl. t. [IIa] 'ступени (лестницы)'

[sxnúti]: *vóó=sxnuti*, prt. m. *vóó=sox*, f. *vóó=sxla* Ih 'высохнуть'

sočáti, 3 sg. -ít IIc 'сочиться': *Vodá sočít — probítá d'iročka.*

soon, gen. *soón|a*, dat. -u, in. -om, loc. *soón'i*, voc. *soónu*, pl. *so|noá*, gen. -n'íw, dat. *soon|ám*, in. -ámí, loc. -áx m. IIa 'сын'

soán|iw, f. *soónova*, n. *soónovo*, pl. *soónovø* adj. ☐ poss. ⇒ *soon*

soópati, 1 sg. -l'u, 3 sg. -le; imp. 2 sg. *soóp*; ptc. *na=soópanøj* Id 'сыпать; наливать': *Voščíti — na vódu soópati v'ísk.*

soópkój adj. 'рассыпчатый'

soor, gen. *soóra* m. IIa 'творог; сыр': *Soór ják korówl'øj, to nesolénøj, a jàk v'íwčøj, to sól'at.*

soorøj adj. 'сырой'

soosátča, gen. -ti n. VI 'сосунок'

soot', gen. *soótí* f. IV 'сытость (антоним к голоду)': *Bóyu d'ákuju ja soót' na ws'íx l'udéj.*

soótøj adj. 'сытый'

Š

šalénɔj adj. ‘злой’ ⇒ *zloʃj*

šalſti, 3 sg. -ít Па безличн.: *Šalít u yólóvu – jag záraz boø s-umá l'udína mála sxodíti.* || *šalſtí s'a*, 1 sg. -l'ú s'a, 3 sg. -lít s'a = *b'isit s'a* ‘беситься, безумствовать’

šanc, pl. *šanco* m. Па ‘ров, канава’

[**šander**]: pl. *šandérω* ‘полицейские («при чехах»)’

šan|ováti, 1 sg. -úju, 3 sg. -úje Ie ‘почитать, прославлять’: *Nár'ít šanúje tód dén* [день недели, на который приходилось Благовещение], nó.. ne počinájut ničóyo.

šápkɑ, loc. *šápc'i* f. I ‘шапка’

šá|rítι, 1 sg. -r'u, 3 sg. -rít Па ‘красть, обворовывать’ ⇒ *krásti*

[**šarítι**]: *za=ša|rítι*, ft. 1 sg. -r'ú, 3 sg. -rít IIa: *Zašarítι – kóso wr'íza-ti, oknó róbl'at, ukós takooj.*

šatk'íw, gen. -kóva m. Па ‘сечка (для шинковки капусты)’

šatkováti Ie ‘шинковать, рубить (капусту)’

ščap|fti, 1 sg. -l'ú, 3 sg. -ít Па ‘прививать (плодовые деревья)’: *ščap-pítι sad, jabl'iňkóo* || *pri=ščapítι* ‘привить’

ščás'c'|a, gen. -a, dat. -u, in. -om, loc. -u n. IIIb ‘счастье’

ščav|á, gen. -ó, acc. -ú, pl. *ščavoo*, gen. *ščav'íw* f. I ‘щавель кислый (Rumex acetosa L.)’

ščav|il', gen. -el'a, in. -el'om, loc. -el'u m. Па ‘конский щавель (Rumex sp.)’

ščé см. (l)ščé

ščelfna f. I ‘щель’

ščit' f. IV ‘щетка, гребень (для обработки конопли; доска с гвоздями)’: *Boólo ónde pr'ádro, a dále toydóo pak totó česálí na ščit'.*

ščitkován'c'i pl. II вид съедобных грибов

[**ščíkatι**]: 3 sg. *ščíkat* III ‘икать’

ščipáti, 1 sg. *ščípl'u*, 3 sg. -le Id ‘щипать’

ščípawka f. I ‘уховертка’

ščírɔoj adj. ‘честный; настоящий, истинный’

ščit, gen. *ščit|á*, pl. -ó m. Па ‘фронтон’

ščo, gen. čoyó, v'it čoyo, dat. čomú, in. čím, loc. na čím / na čomu pron. ‘что’ ♦ náščo pron. adv. ‘зачем’

ščo pron. (нескл.) ‘который’: I totóž žíjkoč ščo pletút v'ín'c'i, tó sva- škooč.

ščo conj. ‘что’: Já položíla, bo l'úde kazáli ščo qbò položíti.; Ta ščós' mi s'a žál' učinílo, ščo já samá [...] ta p'íslá-m id n'ómu na témę- t'iw, ta mû poprikázovala, ščo ják já róbl'u, samá-m.; A ráz mi s'a sníw ščo körövu žené pásti.. ¶ Аллегровая форма — šo.

ščobooč conj. ‘чтобы’: Ciyánka mén'i kazála, ščobooč-m d'íti sojkót'ila ⇒ oboč ¶ «Спрягаемый» союз.

ščos' pron. ‘что-то’: Ščós' mu s'a snít, ta ne prikázuje, ščó mu s'a snít.

ščúplooč adj. ‘щуплый, тщедушный’

ščur', gen. ščur'|á, pl. -í m. IIa ‘серая крыса (*Rattus norvegicus Berk.*)’

ščur'á, gen. -ti n. VI ‘крысенок’

[**ščúrovati**]: pri=ščúr|ovati s'a, 3 sg. -uje s'a Ie ‘подкрадываться’: Vówk prišúruje s'a — wróde prikráduje s'a dø v'íwc'i, obóju wz'áti.

šéj|a, acc. -u, pl. -i, gen. -i w f. I ‘шея’

šestéro num. ‘шестеро’

šéstooč num. adj. ‘шестой’

ševelíti, 1 sg. ševel'ú, 3 sg. ševelít IIa ‘шевелить’

šípati, 1 sg. -ju, 3 sg. -t III ‘чесать, расчесывать (кожу)’: šípati kolí vóš kúsat ⇒ skreptáti, šolópati s'a

šis'c', gen., loc. šis'c'|óx, dat. -óm, in. šis'c'má num. ‘шесть’

šis'c'moč adj. ‘шестерной’

šis's'to num. ‘шестьсот’

šíz'des'át num. ‘шестьдесят’

šíl|ó, gen. -á, dat. -ú, in. -óm, loc. šíl'i, pl. šíla, gen. šíl/šíl'iw, in. šíl|a- mi, loc. -ax n. IIIa ‘шило’

šíp, gen. šíp|a, pl. -oo m. IIa ‘оконное стекло’

[***šípstí**]: u=šípstí s'a, ft. 1 sg. ušíb|ú s'a, 3 sg. -é s'a; pt. m. u=šíp s'a, f. u=šíbla s'a Ia ‘упшибиться, удариться’

[**šíriti**]: pro=šíriti, ft. 1 sg. pro=šír'ú, 3 sg. pro=šírit IIa ‘расширить’ ¶ roš=šírittí, ft. 1 sg. roš=šír'u, 3 sg. roš=šíritt id.

šírōkooj, comp. šíršooj adj. ‘широкий’

šítí, 1 sg. šéju, 3 sg. -e; pt. m. šíw, f. šíla; imp. 2 sg. šej; ptc. (I)š=šítóoj Ic ‘шить’ || voo=šítí, ptc. voo=šítóoj ‘вышить’ || na=šítí ‘нашить’ || po=šítí ‘пошить, сшить (одежду)’

[šíváti]: voo=šíváti, 1 sg. -ju, 3 sg. voo=šívat; ptc. voo=šívanooj III ‘вышивать’ || po=s=šíváti ‘сшить, пошивать’ || pri=šíváti ‘пришивать’ || iter. ⇒ šítí

šk'íra, acc. -u, pl. -oo, gen. šk'ír f. I ‘шкура, кожа (животных)’: Šk'íru [ко змей] s'c'aynúli ta na pálic'i pokláli.

šk'íriti s'a Па ‘скалить зубы’

šk'írk|a, acc. -u f. I || dem. ⇒ šk'íra

škóla, loc. škól'i f. I ‘школа’: Voo boo znájete dé podívili záwtra, prý t'íw škólóo u t'íj xooži.

škr'ába|ti, 1 sg. -ju, 3 sg. -t III ‘царапать’

šlájer m. Па ‘фата’

šmírgel, loc. -glovi m. Па ‘точильный камень, оселок’

šo см. ščo

šolópatr s'a [III? Id?] ‘чесаться’ ⇒ skreptáti, šípati

šówgor m. Па ‘шурин’

šowkovíc'a f. I ‘ряска’

špak, pl. špakóo m. Па ‘скворец (*Sturnus vulgaris*)’

špor, loc. špór'i m. Па ‘печка (с плитой)’

štándl'a, gen. -i f. I ‘лом (орудие)’

štok, gen. štóku m. Па ‘этаж’: Brát tóže wmér, upáw is trétoyo štóku.

štr'ímka|oj adj. ‘крутый’: štr'ímka yorá

šuflátka f. I ‘выдвижной ящик’

šum, gen. šútu m. Па ‘шум’

šúm m. Па ‘пена (на воде)’ ⇒ p'ína

šum'íti, 1 sg. šum|l'ú, 3 sg. -ít IIb ‘шуметь’ || za=šum'íti, ft. 1 sg. za=šum|l'ú, 3 sg. -ít

šústróoj adj. ‘шустрый, верткий’

šúšvarko pl. t. [I-II] ‘шкварки’

šútka, pl. šutkoó f. I ‘розга, хворостины’ || šútka živá освящается на Вербное воскресенье

šutkováti, 3 sg. -úje Ie 'шутить, балагурить': Nó, znáw yovoríti, ta nó, šutkúje, znájete, figl'úje na svád'b'i. ⇒ figl'ováti
šutrováti Ie 'тереть (пальцем, рукой)' ⇒ térti
šútcox adj. 'безрогий'

T

ta conj. 'и; а'; маркер начала фразы: Nnó, ta v'ín mnóyo čél'ade ták ščó.. oboo xvór'i boóli. Ta pak v'ín umér tód d'ido, ta s'íjali mák na n'ýo [...] Ta totó ták po nášomu kazáli ščo bosořkún!; yovoríli ták. Ta robíli, ta xudóbooo boólo, ta v'íwc'i boóli, ta.. ta ws'ó boólo, daw-nó robíli!; Ta w néji boów xv'íst! Ta oná potinála l'udéj! Nó.; U méne boólo p'ját'. Ta ws'í žéjut, B'íy dáw, ws'í žéjut. ☐ Saepissime.

tábla f. I 'кухонная плита; разделочная доска' ☐ сп. также Син. 'сигнальная доска при лесосплаве'

tad' part. 'ведь': Tad' i u vás máje boóti ták ščó.. tám yovorít, pri molođox, i ws'ó, v'inčúje ščó.. Ta totó stárosta.

t'áya, acc. -u, pl. -ω, gen. t'áy'iw f. I 'вожжа'

t'aynúti, 1 sg. t'áyn|u, 3 sg. -e; pt. m. t'ay/t'aynúw, f. t'áyla/t'aynúla Ig/Ih 'тянуть'; сп. также: A vølös'a w níx zemlëw, káže, t'aynúli. ☐ (i)s'=c'aynúti 'стянуть, снять': Šk'íru s'c'aynúli ta na pálci'i pokláli. ☐ na=t'aynúti 'натянуть'

t'ayotá f. I 'тяжесть; ощущение тяжести': t'ayotá na sérci; T'ayotá taká w néji, jak bérémena žoná.

taj conj. 'и; а': Taj já ne kážu, ja š čolov'íkom dóbre žíla.; Túj boóli d'akoó taj čél'ad' boóla.; Nó. Taj pak já ponésla do c'ér'kve jájc'a taj mukú, taj tám zaplatíla, taj.. ne sníw mi s'a.; Tak její... umérla taj ne xót'iw níxto jtí voolážovati. Níxto ne xót'iw. Bo oná bosořkán'a.; Bo já níč ne znáju voróžiti, taj ne tréba mi.

taj 'и все', маркер конца фразы: [Смерть] rás préjde táj. I ws'ó.; Nó ta préjde i ws'ó, i umré, i nejé táj.; Serníčok-im poklála ta jennú páčku tám zigár'íw táj.; I kladút u derevíšče i ws'ó táj.; Ta ják nev'inčan'i, totó wžé ne móž. Táj.; A dále pak xoóža totá s'a ros-pála. Táj. ☐ Всегда несет на себе фразовое ударение.

tájatí, 1 sg. -u, 3 sg. -e; pt. m. -aw, f. -ala Ib 'таять'

taj|íti, 1 sg. -ú, 3 sg. -ít Па ‘прятать, утаивать’ \parallel za=taj|íti, ft. 1 sg. -ú, 3 sg. -ít ‘спрятать’

tak pron. adv. ‘так’: Sníw mi s'a ráz, ták mi s'a sníw.; Já ščę malá boóla, ta já tág znáju, ta mën'i máma ták kazála.; Ta totó ták po nášomu kazáli ščo bɔsɔrkún!; Ták s'a n'a napúdila, ta ták t'ikála w zvórinu, ščó.; Taj u nášoyo d'ída taká boóla, tág booválo trumbéče, Páne Bóže, tág zatrumbéče.

tak conj., part.: A nejé, nejé, nejé, tak pág drúyooj dén' ji najslí.; Tak jej... umérla taj ne xót'iw níxto jtí voolážovati. Níxto ne xót'iw. Bo oná bɔsɔrkán'a.; Nó tak tág žál'isliivo, ščo plácut us'i, jak tó počínat stárosta roskázovati.

tákoj-ták interj. ‘как бы не так!’ (отказ в просьбе, требовании)

takoj pron. adj. ‘такой’: Ta takoój boršoój takoój, o takoój tówstoój.; Takoój boów fájnwoj, jag živnój; Tó.. boólo takóje, čúti boólo.; No taká yónna boóla žoná, taká yónna, taká..; Dawnó totó ne boólo takóyo.; Nó, taká príváčka boóla. \parallel Зафиксирован пример краткой формы pl.: na takoój pálkoo \diamond takoój soóbí ‘так себе’: U méne fájnaa svád'ba boóla, dúze krasnó boólo, ták ščo ne znáju ják i kazáti. Ajbo žit'á takóje so'b'i. \Rightarrow s'akoój

[**táložiti**: u=táložití Па ‘уложить спать, утихомирить (ребенка)’

táloj adj. ‘талый’

tám, tamkoo pron. adv. ‘там; туда’: Idúd do stodólwo, tám dé koróvw w nás, a tám r'ádom jé stodóla, nō klíčę s'a ták, ščo s'íno méčę s'a tám. Tám idút i tám yul'ájut.; Nó ta pak u cér'kvi ji boów póxoron, nō ta yolová boóla tudio wžé dé p'ip čítat, támkoo p'ip čítat, nō.

t'amfti, 1 pl. t'aml'u/t'aml'ú, 3 sg. t'amít Па ‘помнить’ \Rightarrow pamn'a-táti, pamn'atováti \parallel pro=t'am|íti s'a, ft. 1 sg. -l'ú s'a, 3 sg. -ít s'a ‘очнуться, опомниться; оправдаться’

támkoo pron. adv. ‘там’ \Rightarrow tám

támtot, f. támpta, n. támto, pl. támtow pron. adj. ‘тот (далекий)’

tan'c'ováti, 1 sg. -úju, 3 sg. -uje Ie ‘танцевать’ \parallel za=tan'c'ováti: Dók molod'i ne zatan'c'újut u xcóži, dóttol' nejé svád'bwo. \Rightarrow pl'asáti, Iyrá

[**tan'c'óvovati**]: za=tan'c'óvovati Ie: I toydóo wžé.. nō, klíčut i molo-dóox zatan'c'óvovati. \parallel iter. \Rightarrow tan'c'ováti

tánooj m., **tána/tán'a** f. adj. 'дешевый' ⇒ *deševooj, tunooj*
tápočkω pl. [I-II] 'тапочки'

tárel', gen. -a, pl. -i m. Па 'тарелка' □ *tár'il'*, gen. *tárel'a* ?

t'áška adj. f. 'беременная' ⇒ *berémena, samodrúya*

t'áško adv. 'тяжело': *Xot'áj toydoá dawnó t'áško boólo ws'ó.*

t'aškoój adj. 'тяжелый' ⇒ *vaškoój*

tatárin, pl. -oo m. Па 'татарин'

[**t'áti**]: *u=t'áti*, ft. 1 sg. *u=tn|ú*, 3 sg. -é; pt. m. *u=t'áw*, f. -la Ia 'ударить острым предметом' □ *røs'=c'áti*, ft. 1 sg. *røz'i=tn|u*, 3 sg. -e; pt. m. *røs'=c'áw*, f. -la 'разрубить' □ *v'iit'=t'áti*, ft. 1 sg. *v'ido=tñ|u*, 3 sg. -e; pt. m. *v'iit'=t'áw*, f. -la; imp. 2 sg. *v'ido=tñi*; ptc. *v'iit'=t'átooj* 'отрубить' □ *u=t'áti* 'отрубить конец; навести порчу' □ *po=t'áti* 'порубить; навести порчу'

tátko, gen. -a m. IIb 'папа': [Причитают:] *ta u molodóji nejé tátka*, *ta u molodóji nejé mámkω*. □ dem. ⇒ *táto*

tátō, in. -om m. IIb 'папа' ⇒ *bát'ko, otéc'*

[**t'ažfti**]: *po=t'ažítí*, ft. 1 sg. -ú, 3 sg. -ít Па 'поднимать тяжелое (?)' *tečí*, 1 sg. *tečíú*, 3 sg. -é; pt. m. *t'ik*, f. *teklá* Ia 'течь; бежать' □ *po=tečí*, ft. 1 sg. *po=tečíú*, 3 sg. -é; pt. m. *po=t'ík*, f. *po=teklá* 'потечь; побежать'

tél'á, gen., dat. *tél'áti*, in. -t'om, loc. -ti, pl. -ta, gen. *tél'át*, dat. -t'ím, in. -too/tél'at'mí, loc. *tél'át'ix* n. VI 'теленок'

tél'áčooj adj. □ poss. ⇒ *tél'á*

tél'átko n. IIIa □ dem. ⇒ *tél'á*

telíc'a f. I 'телка'

telíčka f. I □ dem. ⇒ *telíc'a*

télíti s'a, 1 sg. *tél'u s'a*, 3 sg. *télít s'a* Па 'телиться'

temet'íw, gen. *temetóva* m. IIIa 'кладбище'

[**temn'ítí**], 3 sg. -je безл. 'темнеть' □ *stémn'ítí* 'стемнеть': *Čím stém-n'ije, záras préjdu*. ⇒ *témniti s'a*

témniti s'a, 3 sg. *témnit s'a* Па (безл.) 'темнеть' ⇒ [*temn'ítí*]

tepér', tepér'kω adv. 'теперь, сейчас': *To ne boólo sukn'i yi tepér'kω;*
..i támkkω nejé tepér' nikóyo.; Dés' u Mižy'íru oná žéje, šcé i te-pér'kω; Tepér'kω jennák'i ws'í!; Tepér'kω wžę s'a ws'áko dóbre

žéje.; Dawnó-m robíla, a tēpér' já wžé ne róbl'u. A nášco mi?; Ko-lís' ne ták, jak tēpér'koo. ⇒ záraz

tēplén'kooj adj. ॥ dem. ⇒ téplooj

tepló adv. ‘тепло, жарко’

téplooj adj. ‘теплый’

tépsti, 1 sg. *tep|ú*, 3 sg. -é; pt. m. *t'ip*, f. *teplá* Ia ‘рыть землю (о ку-pax)’ ॥ *po=tépsti*, ft. 1 sg. *po=tep|ú*, 3 sg. -é; pt. m. *po=t'ip*, f. *po=teplá* ‘разрыть землю (о курах)’

tépsa, pl. *tépsí* f. I ‘совок’ ॥ср. Син. ‘противень’

[**teráti**]: *na=teráti*, 3 sg. *na=tírat* III ॥ iter. ⇒ térti

[**terebíti**]: *ros=terebíti*, ft. 1 sg. *ros=téreb'lú*, 3 sg. *ros=terebít* IIa ‘pac-pушить’ ⇒ [pušíti]

téren, gen. -a m. IIa ‘терн, терновник (*Prunus spinosa*)’ ⇒ terník

tér'n'a, gen. -a n. IIIb ॥ coll. ⇒ téren

térnic'a f. I ‘приспособление для обработки конопли’: *Kolópn'i, a dále totók kolópn'i vórosli, ta toydóo rváli, ta toydóo kláli.. u vódu, w močílo, ta támko oní mókli, dvá toóžn'i, a dále čerez dvá toóžn'i toydóo vóbrali, ta vósxli, ta toydóo térlí, ták, térnic'ow..*

terník m. IIa ‘терн, терновник (*Prunus spinosa*)’ ⇒ téren

ter'p'íti, 1 sg. *tér'pl'u/ter'pl'ú*, 3 sg. *terpít*; imp. 2 sg. *terpí* IIb ‘тер-петь’ ॥ *po=tér'p'ití/po=tér'p'ítí*, ft. 1 sg. *po=tér'pl'u/po=tér'pl'ú*, 3 sg. *potérpit/poterpít* ‘потерпеть’

terpkooj adj. ‘терпкий’

terpúya f. I ‘опилки’

térti, 1 sg. *tru*, 3 sg. *tre*; pt. m. *ter*, f. *térla*; imp. 2 sg. *trí* Ia ‘тереть (сдирать слой за слоем); «тереть» (обрабатывать коноплю)’ ॥ *po=térti*, ft. 1 sg. *p'i=tr|u*, 3 sg. -e; pt. m. *po=tér*, f. -la; imp. 2 sg. *p'i=trí*; ptc. *potértooj* ‘потереть’ ॥ *na=térti*, pt. m. *na=tér* ‘натереть’ ॥ *p'it=térti*, pt. m. *p'it=tér* ‘подтереть’ ॥ *vó=térti*, pt. m. *vó=tér* ‘вытереть’ ⇒ šutrováti

ter'r'x m. IIa ‘воз’

tesáti, 1 sg. *téš|u*, 3 sg. -e Id ‘тесать’ ॥ *vó=tesati*, 3 sg. -še ‘вытесать’

tes'c', gen. *tés'c'a*, pl. *tes'c'i* m. IIa ‘тесь’

tes'c'iw adj. ॥ poss. ⇒ *tes'c'*

téšča, acc. -u, pl. téšči, gen. -iwan f. I ‘теща’

téščin adj. ॥ poss. ⇒ téšča

[**t'iyáti**]: *po=t'iyáti*, 1 sg. -ju, 3 sg. *po=t'iyat* III ‘протягивать’ ॥ *za=t'iyáti s'a*, 3 sg. *za=t'iyat s'a* ‘затягиваться’ ॥ iter. ⇒ *t'aynúti*

t'ikáti, ft. 1 sg. *t'ič|u*, 3 sg. -e; imp. 2 sg. *t'ičí* Id ‘убегать’: *A k'ín' s'a šcós' u xášči napúdriw, is xášči, ta k'ín' t'ikáw.*; *Ták s'a n'a napúdila, ta ták t'ikála w zvórinu, šcó.* *A já kážu — ne t'ičí, ne t'ičí!* ॥ iter. ⇒ *tečí*

t'íl'ko pron. adv. ‘столько’: *K'íl'ko jé jíx, ta t'íl'ko i vín'c'iw.*; *Svín'i xód'at, u r'ípu, ta yl'ádajut r'ípu, t'íl'ko ix jé ščo..* ॥ сп. *lís* ‘только’

t'il'o, gen. -a, dat. -u, in. -om, loc. *t'il'i*, pl. *t'ilá*, gen. *t'il*, in. *t'il|ámri*, loc. -áx n. IIIa ‘тело’

t'ímn'a, gen. -a, dat. -u, in. -om, loc. -u n. IIIb ‘темя’

t'ímn'anfc'a f. I ‘короста у ребенка на темени’

t'ir'áti III ‘гнать’ ॥ *na=t'ir'áti*, 1 sg. -ju, 3 sg. *na=t'ír'at* ‘отгонять’ ⇒ *ynáti, yonáti, sláti*

t'in', gen., dat. *t'iní*, in. *t'in'ow*, loc. *t'iní*, pl. *t'iní*, gen. *t'in'/t'in'|iwan*, dat. -am, in. -ami, loc. -ax f. IV ‘тень (прохладное место)’

t'isnít s'a, 1 sg. *t'is'nú s'a*, 3 sg. *t'isnít s'a* IIa ‘тесниться’ ॥ *po=t'isníti s'a* ‘потесниться’

t'ísto n. IIa ‘тесто’

t'íšití s'a, 1 sg. -u s'a, 3 sg. -it s'a IIa ‘тешиться’

t'ítčin adj. ॥ poss. ⇒ *t'ítka*

t'ítka f. I ‘тетка (сестра матери)’ ⇒ *strčojná, ujné*

T'ítk'üwc'i pl. t. топоним, с. Титковцы: *Idút, ažboó u T'ítk'üwc'i na drúyoje seló.*

[**tináti**] III: *po=tináti*, pt. f. -la и *u=tináti*, 3 sg. *u=tínat* + acc. ‘наводить порчу на кого’: *Oná l'udéj utínat.* ॥ iter. ⇒ *t'áti*

tíš'ača, gen., dat. -i, acc. -u, in. -ma (в сочет. с существительным), loc. -i num. ‘тысяча’ ॥ Это слово имеет «несклоняемый» вариант (т. е. во всех падежах представлена форма *tíš'ača*).

tíš'ačnooj num. adj. ‘тысячный’

tisk, gen. *tísku* m. IIa ‘давление’

[**tiskáti**] III: *(i)s=tiskáti* ‘сжимать’

[**tišíti*] III: (*i*) *s=tisíti*, ft. 1 sg. -ú, 3 sg. -ít; *u=tisíti* ‘сделать тихим, приглушить’: *stišíti televízor*

tíxooj, comp. *tíxšooj* adj. ‘тихий’

tkánooj adj. ‘тканый’: [Накрывали] *polotnóm domášnoom, tkánoom, domášnoom polotnóm.* ⇒ *tkáti*

tkáti, 1 sg. *tču*, 3 sg. *tče*; pt. m. *tkaw*, f. *tkála*; imp. 2 sg. *tči* Id ‘ткать’ || *p'ü=tkáti*, ft. 1 sg. *p'i=tču*, 3 sg. -e; pt. m. *p'ü=tkáw*, f. -la; ptc. *pí=tčenooj* ‘поткать’ || *voo=tkatı*, 3 pl. *voo=tčut* ‘выткать’

[*tknúti*]: *za=tknúti*, ft. 1 sg. *zá=tknu*, 3 sg. -e; pt. m. *za=tók*, f. *za=tlá* Ih ‘заткнуть’

točflo, loc. *točíl'i* n. IIIa ‘оселок, точильный камень’

točíti, 1 sg. *tóču*, 3 sg. *tóčit* IIa ‘распускать (вязаное)’: *točíti nitkoó*

točíti безл. IIa: *tóčit p'íd nóxt'om* ‘болит под ногтем’

točíti, 1 sg. *tóču*, 3 sg. *tóčit* IIa ‘точить, заострять’: *točíti n'iž* ⇒ *ostríti*

tóčno adv. ‘точно, наверняка’: *Tág boólo, tak'i boóli slúčaji, tóčno, to právda, bo l'úde boóli tak'i ščo tó t'aml'át.*; *Tóčno, dajút xlópčíka, obóó deržála, obóó deržála na kól'ínax, ščo obóó xlópčík bóow, tóčno-tóčno. Ták-ták.; Zaručíli-smé s'a, támkoó, totó stojálo.. májže dvá vat' trí tóðzn'i, ne pamn'atáju tóčno.*

toydoo pron. adv. ‘тогда’: *Xoť'áj toydoo dawnó t'áško boólo ws'ó;* *Ta v'ín totó déržit, a dále pák péred Velíkon'n'a, toydoo wžé kladé p'ít plecé ta s toóm spít, taj.. yé, curáxa mu, áj;* *Ta ják izrobíli totó polotnó, ta toydoo kláli b'ilíti.* ◇ *v'íttoydoo* ‘с тех пор’ ◇ Редкие варианты *tòydo*, *tòdoo* («полуударные»): *A dále tòdoo wžé svád'ba.*

tój pron. adj. (редк.): *Ta drúžba nesé tój prápor..* ⇒ *tot*

tok, gen., loc. *tokú* m. IIa ‘гумно, ток’ ⇒ *stodóla*

tokmíti s'a, 1 sg. *tókmeli'u s'a*, 3 sg. *tókmít s'a* IIa ‘торговаться’ || *po=tokmíti s'a* ‘поторговаться’

toločíti, 1 sg. *tolóču*, 3 sg. *tolóčit* IIa ‘мять, топтать (траву)’ || *po=toločíti*: *Travá velíka — p'ídé po traví i potoločíw travú.*; *Dés' koróva zájde w travú i ji ne spasé, a liš potolóčit.*

toloká, acc. *tólokú*, pl. *tólokoo*, gen. *tólok'iw* f. I ‘помочь, толокá’

[*tomítr*]: *u=tomíti s'a*, ft. 1 sg. *utoml'ú s'a*, 3 dg. *u=tómít s'a* / *u=tomít s'a* IIa ‘утомиться’

tómú conj. ‘поэтому, потому’

tónesən'ko adv. ‘тоненъко’ ॥ dem. ⇒ *tóŋko*

tóŋko adv. ‘тонко’

tóŋkooj, comp. *tónčooj* adj. ‘тонкий; нежный, высокий (о звуке, голосе)’

topíti, 1 sg. *tópl'u*, 2 sg. *tópit*; imp. 2 sg. *topí*; ptc. *na=toplénooj* Па ‘топить (печь); растапливать (жир)’

topíti, 1 sg. *tópl'u*, 3 sg. *tópit*; imp. 2 sg. *topí* Па ‘топить (в воде)’
॥ *u=topíti s'a* ‘утонуть; утопиться’: *Bo káže, wtópit s'a u váz d'i-tína.*

tópkooj adj. ‘топкий’

topól'a, pl. -i, gen. -i*w*, in. -am*I* f. I ‘тополь’

toporíšče n. IIIa ‘топорище’

tory, gen. *toryú*, pl. *toryo* m. Па ‘рынок, базар; торговля’ ⇒ *bazár*

torláš m. Па ‘ледоход’

torožíti s'a, 1 sg. *torožú s'a*, 3 sg. *torožít s'a* Па ‘спорить, торговаться, препираться’: *Voo sob'i xóčete wz'áti, a já sob'i, to torožát s'a.*

tórshati III? Id? ‘толкать, пихать’

Tórun, gen. -a, loc. *Tórun'i* m. Па топоним, с. Торунь: *Voo óde ne boóli w Tórun'i, ne boóli, kolí svád'ba boóla u nás?*

tot (редко *tój*) m., *totó/to* n., gen. *tóyo*, dat. *tómu*, in. *tóom*, loc. *t'ím*; *totá/ta* f., gen. *tóji*, dat. *t'ij*, acc. *tótú*, in. *tow*, loc. *t'ij*; pl. *totóo*, gen., loc. *tóox*, dat. *tóom*, in. *tóomi* и *tóoma* (при in. pl. существительных на -ma) pron. adj. ‘тот’: *Nigdá ne wstáne tót* [покойник]; *Dawnó totó ne boólo takóyo.*; *S'ák tót kazáw čolqv'ík.*; *A xodakóo svín's'k'ii boóli, tak'íji šečo zar'ízali svín'ú, ta oblupíli tú šk'írku, ta ttú šk'írku vórobili znájete dóbre..* ⇒ *tój*

***totót** pron. adj. ‘тот-то’: *No ws'ó xtó šečo móže to ws'ó látat obwo boólo dvanác'c'et.. nazooovók, šečo já totóyo i totóyo i totóyo, ws'óyo káže málo..*

tówčí, 1 sg. *towčú*, 3 sg. -é; pt. m. *tówk*, f. *tówkla*; imp. 2 sg. *towčí* Ia ‘толочь’ ॥ *na=tówčí*, ft. 1 sg. *na=towčú*, 3 sg. -é; pt. m. *na=tówk*, f. *na=tówkla*; ptc. *na=tówčenooj* ‘натолочь’

[**tówmáčiti**]: *pø=tówmáč|iti*, ft. 1 sg. -u, 3 sg. -it Па ‘пояснить, растолковать’

tówsto adv. ‘низко, грубо (о звуке, голосе)’: *A toydoo na k’iin’cí tójí pálkoo žvonók s’p’ižónwoj u nás klíče s’a, takooj ščo tóyko, né takooj derembák, nó ščo ták tówsto [...]*

towstóoj m., -óje n., gen. -óyo, dat. -ómu, in. -óóm, loc. *tows’c’ím*; f. *towstá*, gen. -óji, dat. *tows’c’ij*, acc. *towstú*, in. -ów, loc. *tows’c’ij*; pl. *tows’c’iji/tows’c’i*, gen. *towstóox*, dat. -óóm, in. -óomi, loc. -óox adj. ‘толстый; низкий, грубый (о звуке, голосе)’: *ledoó tak’i tow-s’c’i...*

tóže adv. ‘тоже’: *I w n’óyo bóla sestrá bosorkán’ a tóže.; A máma tóže wmérla, séstroo wmérli, brát.. tóže umér..*

tráfiti s’a, ft. 3 sg. *tráfit s’a* IIa ‘случиться’: *Dés’ s’a tráfit u nás ščo kúrka znése* [«некоропшее» яйцо], já véržu qntudoó, ýet.

trafl’áti s’a III ‘случаться’: *Aj u nás takóyo ne trafl’álo s’a ták..* ¶ iter. ⇒ *tráfiti*

tr’ápka f. I ‘тряпка’: *Tr’ápku v’idvoložítı ščob voxká boóla.*

tr’asoviná f. I ‘трясина’

tr’ásti, 1 sg. *tr’asú*, 3 sg. -é; pt. m. *tr’as*, f. *tr’ásla* Ia ‘трясти; воротить (сено)’ ¶ *pø=tr’ásti*, ft. 1 sg. *pø=tr’asú*, 3 sg. -é; pt. m. *pø=tr’ás*, f. -la ‘потрясти, воротить’

trátitı, 1 sg. -ču, 3 sg. -tit IIa ‘губить, портить’ ¶ (i)s=trátitı ‘погубить’: *Ta málq n’a i boroná totá ne strátila.*

travá, acc. -ú, pl. *trávω*, gen. *tráv’iω* f. I ‘трава’: *A travá ščę bóla, ščę l’úde ne koslí.*

tréba adv. ‘надо, нужно’: *Bo já níč ne znáju voróžiti, taj ne tréba mi.; Túj bóla dóxtor’ka u nás, prejšlá bóla, bo kój.. Tréba ume ráti, i ws’ó.*

trepéta f. I ‘осина (*Populus tremula*)’

trépet’íwc’i pl. II вид съедобных грибов

trétooj num. adj. ‘третий’

tr’ipáti, 1 sg. *tr’ípl’u*, 3 sg. -le; imp. 2 sg. *tr’iplí*; ptc. *pø=tr’ípanωj* Id ‘трепать’

tr’isk, gen. *tr’ísku* m. IIa ‘треск’

tr’iská, acc. -u, pl. *tr’iskóo*, gen. *tr’isók* f. I ‘щепка; заноза’

tr’iskati, 1 sg. -ju, 3 sg. -t III: *tr’ískati bolóto* ‘топтаться в грязи’

tri, gen., loc. *tr’ox*, dat. *tr’om*, in. *tr’omá* num. ‘три’

tríč'c'et' num. 'тридцать'

tri|lfti, 1 sg. -l'ú, 3 sg. -lít Па 'клеветать'

trináč'c'et' num. 'тринадцать'

tríraz num. 'трижды'

trísto num. 'триста'

trojanój adj. 'тройной, состоящий из трех частей': *trojan'íji vífloj* 'вилы с тремя зубьями' ⇒ *trojnój*

tróje; trójí (с парными предметами) num. 'трое': ..i *tróje l'udéj nesé;* *Kážut, k'íl'ko molqd'íj dálí besáy'iw — dvóji besáyoo ci trójí be-sáyoo?* *Trójí, boyáta, bo trójí besáyoo na pléčox...* ♦ *ná troje* 'на три части': *ná troje por'ízati* ☐ cp. *dvóji, qbóji*

trojítí, 1 sg. *trojú*, 3 sg. *trojít* Па 'делить на три части' ☐ *po=trojítí*, ft. 1 sg. *pø=trøjú*, 3 sg. *po=trojít* 'разделить на три части'

trojnoj adj. 'тройной' ⇒ *trojanój*

tróškóván'á, gen. -a н. IIIb 'шлак, мелкая галька'

trostí, gen. -éj, in. *trós'c'amí* pl. t. IV 'зубцы в берде'

trovítí, 1 sg. *trowl'ú*, 3 sg. *trovít* Па 'травить' ☐ *o=trovítí*, ft. 1 sg. *o=trowl'ú*, 3 sg. *o=trovít* 'отравить'

trub|á, acc. -ú, pl. *trúbø*, gen. *trub'íw* f. I 'труба'

trub'ítí, 1 sg. *trub'l'ú*, 3 sg. -ít IIb 'трубить' ⇒ *trubítí*, *trúmbiti*

trub'fíti, 1 sg. -l'ú, 3 sg. -ít Па 'трубить' ⇒ *trub'ítí*, *trúmbiti*

tručáti III 'толкать (перед собой)'

trúčnutí Ig ☐ moment. ⇒ *tručáti*

trud, gen. *trudá*, pl. -øó m. Па 'труд'

trúmbeta f. I 'труба, трембита (нар. муз. инструмент)': *Trúmbeta ta.. ták fájno yráje «tíru», taká dówya, ta ták trumbéče fájno, šešo Páne Bóže.; Trúmbeta. Iz déрева. Nó. Ta tak'i qbuci. ⇒ ýórna*

trumbetáti, 3 sg. *trumbéče* Id 'трубить' ☐ *za=trumbetáti*, ft. 3 sg. *za=trumbéče* 'затрубить'

trúmbiti Па 'трубить': *trúmbiti w ýörnu* ⇒ *trubítí*, *trub'ítí*, *yorlítí*, *trumbetáti*

trúna, acc. *trúnu* f. I 'гроб': *Ta wz'áli yø w trúnu, u derevíšče po nášomu, ta tám yø pokláli.* ⇒ *derevíšče*

trup, gen. *trúp|a*, pl. -øó m. Па 'труп'

trupína f. I ‘ствол дерева’

trus, gen. *trús|a*, pl. -ω m. Па ‘трусы’

trús'a, gen. -ti n. VI ‘крольчонок’

trusák m. Па ‘кролик (самец)’

trúska f. I ‘крольчиха’

trútēn', pl. *trútñi* m. Па ‘трутень’

tu pron. adv. ‘здесь’: [...] *ta rvút us'ák'i kosíc'i, znájete, tø w nás jé kosíc'i tú, ws'ák'i, ta voróžat, bøo jím neplátno bøølo.*; *Tú p'jánøx nejé, tú ws'ó tverezøje.* ⇒ *túj, tújkøw*

túča, gen. -i, dat. -i, acc. -u, in. -ew, loc. -i, pl. -i, gen. *tuč/túč|iw*, dat. -am, in. -am*i*, loc. -ax f. I ‘грозовая туча’: *Túča — kolí dôžž zalážuje s'a na búr'u.* ⇒ *xmára*

tučíti, 1 sg. -ú, 3 sg. -ít Па ‘делать тучным, усиленно кормить’: *Tučíti d'itvaká, skotínu oboó tučnóje bøølo, daváti mnóyo jísti.* ¶ *u=tučíti*, ft. 1 sg. *u=tučú*, 3 sg. -ít

tučnoj adj. ‘откормленный’

tudoó pron. adv. ‘туда; там’: *Ukroójut, kolí wžé dóma, a kolí wžé jdé tidoó, taj wžé tidoó i yólów [покойнику] roz'íkróójut..; Né tújkøw u nás, aj tidoó dës’.*

tuyá, acc. -ú f. I ‘печаль’

tuyooj adj. ‘тугой’

túj, tújkøw pron. adv. ‘здесь, тут’: *P'íslá, znájete, na svád'bu túj do sus'íd.; Rás túj u jennóji žíňkøw prišlá ja málo posíd'iti — túj óde, túj óde nedaléko.*; *A tújkøw znájete takójé zróbl'at yé šeо zat'íyat s'a, yáčník takój, i túj.; Přixód'at u trí čásø, a nášix nejé u trí, užé túj čotoóri, nejé, užé p'ját', nejé!* *Túj užé cél'ad' idé do cér'kví — idút oní do nás.; Jedén čolov'ík tújkøw málo ne zdur'íw.* ⇒ *tu*

[**tulíti**]: *pri=tulíti s'a*, ft. 1 sg. *pritú|l'u s'a*, 3 sg. -lit s'a Па ‘приту- литься’

tu|níti, 1 sg. -n'ú, 3 sg. -nít Па ‘дешево платить’ ¶ *po=tu|níti*, ft. 1 sg. -n'ú, 3 sg. -nít ‘продешевить’

tunooj adj. ‘дешевый’ ⇒ *tánøj, deševooj*

tupíti, 1 sg. *tupl'ú/túpl'u*, 3 sg. *tupít/túpit* Па ‘тупить’ ¶ *zatupíti*, ft. 1 sg. *zatupl'ú/zatúpl'u*, 3 sg. *zatupít/zatúpit* ‘затупить’

tupoj adj. ‘тупой (не острый)’

- túš|a**, gen. -i, dat. -i, acc. -u, in. -ew, loc. túši, pl. -i, gen. tuš, dat. túšam, in. -amí, loc. -ax f. I ‘задняя часть туши; жирное мясо; толстый человек’
- tuš|fti**, 1 sg. -ú, 3 sg. -ít Па ‘тушить (варить на медленном огне)’
- túxløj** adj. ‘тухлый’
- tuž|fti**, 1 sg. tužú/túžu, 3 sg. tužít/túžit ‘печалиться, тужить’
- tvar'**, gen. tvári, in. tvár'ow, loc. tvár|i, pl. -i, gen. -ej, in. tvár'ami f. IV ‘лицо’ ⇒ vid
- [**tverdítí**]: p'ít=tver|dítí, ft. 1 sg. -žú, 3 sg. -dít Па ‘подтвердить’
- tvérdo** adv. ‘очень, сильно’
- [**tverezíti**]: po=tvere|zíti, ft. 1 sg. =žú, 3 sg. -zít Па ‘привести в чувство, «очнуться»’ ¶ pro=tverezíti s'a ‘протрезветь’ ⇒ [živítí]
- tverezój** adj. ‘трезвый’: A vótkoo čújete k'íl'ko boólo, i zows'ím málen'ko vótkoo boólo, i l'úde počtí tverez'í.; Tú p'jánoox nejé, tú ws'ó tverezóje.
- tvíj** m., tvóje n., tvója f., pl. tvójí pron. poss. ‘твой’
- [**tvorftí**]: na=tvoríti, ft. 1 sg. na=tvór'u, 3 sg. na=tvórit Па ‘натворить, наделать’
- txír'**, gen. txír'á, pl. -i m. Па ‘хорек’
- txnúti** Ig? Ih? ‘дыхнуть’
- tøo**, gen. tebé, v'ít tébe, dat. tób'i, it tób'i, ti, acc. tebé, na tébe, t'a, in. (i)s tóbów, loc. na tób'i pron. ‘ты’
- tóčítí**, 1 sg. -u, 3 sg. -ít Па ‘втыкать в землю колышки, «тычки» для опоры растений’: tóčítí fasúl'i ¶ po=tóčítí id. (сов. в.)
- tooj** conj. ‘так («начинательное»)’: Toòj jenná žíjka ne moylá wróditi. Toòj umérla z d'itínów. Umérla, jak umérla, taj pák s'a wródilo. ¶ Ср. болг. тøy conj. ‘так’
- [**tookáti**]: za=tookáti III ‘затыкать’ ¶ iter. ⇒ tknúti
- [**tookáti**]: po=pere=tookáti III: Kolí totó tcút polotnó, tám poperetø-kájut r'íznoomí nitkámí. ¶ iter. ⇒ tkáti
- toóti**, 1 sg. -ju, 3 sg. -je; pt. m. toow, f. toóla Ic ‘жиреть, становиться тучным’ ¶ ros=toóti ‘разжиреть’
- [**tooxáti**]: Id? III? na=tooxáti ‘надышать’ ¶ iter. ⇒ txnúti
- toóžden'**, gen. toóžn'a m. Па ‘неделя’: Dále ták užé do Ivána Xrěstí-téł'a, tám dvá toóžn'i do tóyo jáe.